

GYVENIMAS LIETUVOJE

Dirbame ir uždirbame.
Perkame ir taupome.
Ar tikrai?

(Skaičių kalba)

Dr. Leonas Milčius

Darbo pajamos ir realus darbo užmokestis – tas dvi sąvokas gana dažnai suprantame netiksliai. Pagrindinį gyventojų pajamų šaltinį sudaro gaunamos darbo pajamos, į kurias įeina darbo užmokestis valstybinėse ir privačiose įmonėse. Namų ūkio biudžetų tyrimų duomenimis darbo pajamos sudaro apie 80 proc. gyventojų vidutinių piniginių pajamų.

Suprantu, kad dažnas paklaus: "Kokios dar gali būti pajamos be darbo užmokesčio?". Papildomų, ne darbo pajamų gali būti įvairių. Tai ne tik loterijoje laimėtas "aukso puodas" ar turtingo dėdės palikimas, bet ir pašalpa ar pensija, dividendai ir palūkanos bei kiti "netikėtai", bet teisėtai prie pagrindinės algos gauti pinigai.

Realus darbo užmokestis yra gauto darbo užmokesčio tikroji perkamoji galia, lyginant su praeitu laikotarpiu. Pavyzdžiui, nuo 1990 iki 1995 metų valstybinio sektoriaus darbuotojų darbo užmokestis kilo du kartus lėčiau už prekių ir paslaugų kainas. Valdžioje esantys politikai dažnai ir pakiliai kalba apie pensijų, pašalpų arba algų didinimą, tik nepasako, ar už "padidėjusį" atlyginimą bus galima daugiau nupirkti.

1 lentelė

Vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio kaita

Metai	Vidutinis užmokestis	Didėjimas (kartais)
1993	166,1	--
1994	325,4	1,96
1995	478,9	2,88
1996	621,1	3,74
1997	753,5	4,54
1998*	947,0	5,70

* 1998 m. kovo mėn.

Ne vienas gali nusistebėti ir pasakyti: "O, kad aš tą vidurkį gaučiau!". Ir iš tikrųjų, net aukštosios mokyklos dėstytojo, turinčio mokslinį laipsnį, atlyginimas yra žemesnis už vidutinį. Tad ką kalbėti apie atlyginimą asmens, dirbančio švietimo, medicinos, socialinės saugos įstaigoje, o juo labiau – žemės ūkyje. Už "vidurkį" daug didesni tik atlyginimai asmenų, dirbančių su pinigais (pavyzdžiui, bankuose, mokesčių inspekcijose), teismuose ir prokuratūroje, energetikoje, valstybės valdymo įstaigose. Taigi šiuo požiūriu tie darbuotojai yra daug laimingesni (tik kažin ar visada svarbesni valstybei ir visuomenei). Kai kurių iš jų mėnesinis atlyginimas – 10 ar net 15 tūkst. litų.

Suprantama, lygiavos niekada nebuvo ir nebus, tik būtų gerai, kad Lietuvos gyventojų uždarbio vidurkis kiltų ne dėka "privilegiuotųjų", sudarančių mažiau nei 15 proc. gyventojų, o daugumos eilinių piliečių uždarbio realiu didėjimu.

Tad koks tas realus uždarbis ir kaip jis kito? Atsakyti į šį klausimą nėra lengva, nes oficialūs statistikos metraščiai tokius duomenis nutyli, o didesnės valdžios rūmuose jie paprastai skiriam tik vidiniam naudojimui. Dėl to belieka prisiminti, kada ir kokie mokėjimai užrašyti komunalinių paslaugų atsisakymo knygutėse bei palyginti, ką ir už kiek buvo galima anksčiau ir dabar įsigyti. Jei tarsime, kad už 1990 m. gautą vidutinį darbo užmokestį įsigijamų prekių ir gautų paslaugų kiekis sudarė 100 proc., tai vėlesniais metais gauto "didesnio" uždarbio vi-

durkio tikroji perkamoji galia iki 1994 metų vis mažėjo.

2 lentelė

Realaus vidutinio darbo užmokesčio kitimas pagal perkamąją galią

Metai	Realaus užmokesčio kitimas (proc.)
1990	100
1991	71
1992	44
1993	27
1994	30
1995	31
1996	32

Be didelės paklaidos galima teigti, kad ir šiuo metu Lietuvos gyventojų realus vidutinis darbo užmokestis pagal perkamąją galią, lyginant su 1990 m., dar neviršija 40 proc. Šie skaičiai jokių būdu neturėtų sukelti 1990 m. ilgesio, o tik leisti suvokti, kaip nekvalifikuotai elgiamasi su šalies ekonomika.

Žinoma, galima įrodinėti, kad gyvename geriau, nes miestai pilni automobilių, parduotuvės – prekių, jaunimas linksmis ir važinėja po užsienius, o vyresniesiems netrūksta alkoholio ar kitokių "pramogų". Taip ir yra. Be to, suprantama, kad geriau turėti 100 Lt ir didelį prekių pasirinkimą, nei taupomoje kasoje padėtus 1000 rb., už kuriuos nebuvo ko pirkti. Senų pigių lengvųjų automobilių, kaip ir kitokių prekių gausa skatina vartojimą. Tai būtų labai gerai, nes juk vartojimas skatina gamybą ir prekybą, t.y. ūkio augimą.

Bet ekonominis poveikis yra visai kitoks, kai vartojame ne savo, o svetimų valstybių sukurtus produktus. Jokia paslaptis, kad vartojame senus, perteklinius, t.y. kitur mažai reikalingus daiktus – padėvėtus rūbus, senus automobilius, kitose valstybėse pagamintus perteklinius maisto produktus, svetimos kultūros atliekas. Tuomet ne savos valstybės ūkio augimą skatiname, bet kitoms valstybėms atiduodame žymią mūsų pačių turto dalį. Dabartinį laikotarpį teisėtai galime pavadinti visuotiniu Vakarų atliekų vartojimo laikotarpiu. Be to, jas įsigyjame ne tik už dabar uždirbtą atlyginimą, bet ir praeityje turėtas santaupas.

Pasaulio lietuvių dainų šventės dirigentė – klyvlendietė Rita Kliorienė. V. Kliorio nuotr.

Valstybių istorijoje tokie laikotarpiai yra žinomi. Tačiau kai jie trunka per daug ilgai, valstybės ir tautos nusilpsta; sunyksta ir praranda savarankiškumą. Taigi politikai, ekonomistai ir sociologai turėtų labai jautriai stebėti, kokias išlaidas gyventojai skiria kasdieniam vartojimui, kokias lėšas skiria savo buities atnaujinimui, kiek santaupų atideda ateičiai. Dabartinė namų ūkių išlaidų struktūra tiek mieste, tiek kaime kelia didelį nerimą.

Drabužiams ir avalynei	6,0	6,7	4,2
Būstui, kurui ir energijai	15,3	17,3	9,9
Namų ūkio reikmen.	3,5	3,6	3,1
Medicinos paslaugoms	3,4	3,2	3,8
Transportui	4,8	4,9	4,7
Švietimui, kultūrai, laisvalaikiui	6,4	7,2	4,3
Kitiems reikalams	3,2	3,7	2,2

Suprantama, kad aki-vaizdžiai vartotojiškoje išlaidų struktūroje nelieta lėšų kapitalinėms verslo investicijoms, pelną duodančioms akcijoms, naujam būstui ar santaupoms. Būtų blogai, jei per ilgai užsitęsusi besotė kasdienybė prarytų ne tik mėnesinį darbo užmokestį, bet ir atstatytus indėlius (jei tokie po "Telekomo" privatizavimo atsirastų). Esamą ir būsimą valstybės vidaus produktą lengva prarasti, t.y. paversti maistu, degalais ar greitai išslystančiu doleriu. Nestatant naujų gyvenamųjų namų ir modernių įmonių, mokyklų ir ligoninių, netiesiant gerų kelių, negausinant vešlių miškų ir derlingos žemės plotų, ateiityje bus labai sunku. Kol kas šios vertybės kuriamos labai lėtai. Jos sunyksta ir susidėvi greičiau, negu atsiranda naujos.

3 lentelė

Namų ūkio vartojimo išlaidų struktūra (procentais)

Išlaidų paskirtis	Visų gyven-tųjų	Mieste	Kaime
Maistui	54,1	50,2	64,4
Tabakui ir alkoholiui	3,2	3,2	3,5

Šiame numeryje:

- Tęsiame pasakojimą apie 1941 m. tremtinius – 4 psl.
H.Stasas: Jurbarko gimnazijos 80-metis – 5-6 psl.
V. Šliūpas – California – Šiauliai – 6 psl.
Klyvlendo lietuvių namai – 7 psl.
Iš APPLE kursų sugrįžus – 9 psl.

Pasaulio lietuvių dainų šventėje. Šokių diena "Žalgirio" stadione. V. Kliorio nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **LAISVĖS GYNĖJŲ SUEIGA.** Aštuntoji tradicinė Laisvės gynėjų šventė Ariogaloje sutraukė tokią žmonių galybę, kokias prisimename tik iš pirmųjų Sąjūdžio mitingų. - 30 tūkstančių žmonių, neskaitant pačių ariogališkių ir gausių svečių, pabrėžia "Lietuvos aidas", skelbdamas apie Didžiosios tremties 50-mečiui skirtą renginį. "Be galo džiaugiuosi, kad sutelkiami žmonės iš visos Lietuvos ir, svarbiausia palaikoma pakili tautinė dvasia, kurios labiausiai Lietuvoje šiandien trūksta", - sakė prezidentas Valdas Adamkus, pakalbintas Laisvės gynėjų šventėje. Šalies vadovas labiausiai norėtų, kad Tėvynės meilės dvasia pasiektų ir jaunimo širdis.

• **PAMINĖJO A. SMETONOS GIMTADIENĮ.** Lietuvos tautininkų sąjunga Ukmergės rajone surengė Lietuvos Prezidento Antano Smetonos 124-ojo gimtadienio minėjimą. Lėno bažnyčioje buvo aukojamos Šv. Mišios už Prezidentą. Po Mišių susirinkusieji patraukė link Užulėnio kaimo. Prie A. Smetonos vidurinės mokyklos surengtas oficialus minėjimas ir vakaronė.

• **PASAULIO MATEMATIKAI – VILNIUJE.** Rugpjūčio 12 dieną Vilniuje prasidėjo 7-oji Vilniaus tarptautinė tikimybių teorijos ir matematinės statistikos konferencija bei 22-asis Europos statistikų kongresas. Žymiausi Europos, Amerikos bei Azijos matematikos mokslo atstovai, tikimybių teorijos ir matematinės statistikos specialistai dalyvavo patirtimi, tarsis visą savaitę. Septintojoje Vilniaus tarptautinėje tikimybių teorijos ir matematinės statistikos konferencijoje dalyvauja keturiasdešimties pasaulio valstybių mokslininkai. Aukštą Lietuvos matematikų mokyklos lygį liudijanti Tarpautinės tikimybių teorijos ir matematinės statistikos konferencijos Vilniuje rengiamos nuo 1973 metų.

• **REFORMUOJAMA MOKESČIŲ SISTEMA.** Vyriausybė patvirtino Finansų ministerijos parengtą mokesčių reformos programą. Joje sakoma, kad svarbiausi reformos uždaviniai – pamažu atsisakyti įmonės pelno apmokestinimo ir pereiti prie akcininkams išmokėtos pelno dalies apmokestinimo. Vienas svarbiausių reformos tikslų – užtikrinti biudžeto pajamas. Reformuotą mokesčių sistemą sudarys: pajamų mokestis, pridėtosios vertės mokestis, akcizai, nekilnojamojo turto (įskaitant žemę) mokestis, mokestis už valstybinius gamtos išteklius, naftos ir dujų išteklių mokestis, mokestis už aplinkos teršimą, konsulinis mokestis, rinkliavos, prekyviečių mokestis, paveldimo ar dovanojamo turto mokestis, valstybinės žemės ir valstybinių vandens telkinių nuomos mokestis.

• **PAŽADAI.** Vokietijos Bundestago parlamentinės ryšių su Baltijos šalimis grupės pirmininkas Wolfgang von Stetten tikisi, jog, nepaisant to, kokios politinės jėgos laimės rugsėjyje jo šalyje vyksiančius rinkimus, Lietuvos ir Vokietijos susitarimas dėl bevizio režimo bus netrukus pasirašytas. Tokią nuostatą jis išsakė trečiadienį susitikime su Lietuvos Seimo pirmininku Vytautu Landsbergiu. Tokio pobūdžio sutartys pirmiausia pasirašomos su geriausiai pasirengusioms šalims.

• **KIEK KAINUOJA SERVIDAS?** Pernai Prezidentūra dailiosios keramikos akcinėje bendrovėje "Jiesia" užsisakė herbais papuoštą kavos ir arbatos servizą. Prezidentūra reikalavo, kad tai būtų ampyro stiliumi sukurtas unikalūs darbas. Pagal sutartį su "Jiesia" Prezidentūra bendrovei už servizą sumokėjo 31 233 litus. Nors rengiant sutartį ir priimant jau pagamintą servizą ir Prezidentūros atstovai, ir "Jiesios" viršininkai žadėjo, jog autorei tikrai bus dosniai atlyginta, dailininkės E. Vaivadaitės darbas, atskaičius mokesčius, įvertintas tik 3169 litais. "Jiesios" generalinis direktorius Rūstėnis Midvikis tvirtina, kad dailininkei sumokėta net daugiau negu priklausau.

Šiomet Prezidento Valdo Adamkaus ir jo kanceliarijos išlaikymas Lietuvai kainuos beveik 29 mln. litų. Latvija ir Estija savo prezidentams išleidžia penkis kartus mažiau.

• **KONTRABANDA.** Maždaug už dviejų kilometrų nuo valstybės sienos esančioje Akmenės rajono Jučių kaimo sodyboje aptikta jos šeimininkui Ramūnui Vanagai priklausanti 12 tonų talpos metalinė talpa, į kurią iš Latvijos buvo perpumpuojamas spiritas. Po žemės buvo nutiesta maždaug 3 kilometrų ilgio guminė žarna. Prie talpos prijungti trys vokiški siurbliai. Toks pat įrenginys aptiktas ir Latvijos teritorijoje, maždaug už 100 metrų nuo valstybės sienos. Ten įrengtas galin-gas siurblys pumpavo spiritą į už drausmės pažeidimus iš tarnybos pasienio policijoje atleisto R. Vanago sodybą. Tokį įrenginį tik šiemet pirkojo R. Vanago sodyboje sumontavo Kaune gyvenantys asmenys.

• **KREPŠINIS.** Iš pasaulio krepšinio čempionato grįžo Lietuvos rinktinė, užėmusi septintąją vietą. Rinktinės treneris Jonas Kazlauskas patvirtino savo apsisprendimą atsistatydinti iš šių pareigų ir vadovauti tik Kauno "Žalgirio" komandai, kuri šiemet debiutuoja Eurolygoje. (Pagal Eltos pranešimus)

Iš visur – apie viską

Algirdas Pužauskas

Rugpjūčio 7 d. galingos bombos sprogo prie JAV ambasadų dviejų Afrikos valstybių sostinėse: Kenijoje – Nairobije ir Tanzanijoje – Dar es Salaame. Nairobije žuvo 82 žmonės, daugiau 1,700 sužeistų. Žuvo 8 amerikiečiai, tarp jų ir mažas vaikutis. Keturi amerikiečiai yra dingę. Spėjama, kad jie užversti pastatų griuvėsiuose. Tanzanijoje žuvo 7 žmonės. Sprogimo banga sugriovė daug netoliese buvusių pastatų.

Amerikos prezidentas Bill Clinton išakė valstybinėse įstaigose nuleisti vėliavas iki pusės stiebo. Į Tanzaniją ir Keniją pasiųsti lėktuvai su medicinos pagalba, kovos su terorizmu specialistais, tarytojais ir gydytojais. Prezidentas pasakė, kad teroristai anksčiau ar vėliau bus išaiškinti ir nubausti.

Kenija yra daugiausia krikščioniška šalis, o Tanzanijoje apie 35 proc. gyventojų sudaro musulmonai. Prieš JAV nukreipti teroro veiksmai dažniausia prasidėdavo iš islamo išpažinėjų. Panašūs automobiliuose paslėpti užtaisai 1984 m. rugsėjo 20 d. Beirute išsprogino dalį JAV ambasados. Tada žuvo 16 žmonių. Saudo Arabijos sostinėje 1995 m. lapkričio 13 d. automobilio sprogimas prie JAV karinės įstaigos užmušė 5 amerikiečius. Dar daugiau aukų pareikalavo didžiulė, sunkvežimyje paslėpta bom-

ba Saudo Arabijoje prie Kobar bokštų buvusio amerikiečių karių gyvenamojo pastato. Čia žuvo 19 amerikiečių. Sužeista apie 500 amerikiečių ir arabų.

Valstybės departamento žiniomis, pernai tarptautinis terorizmas įvykdė 30 antpuolių. Trečdalis jų buvo nukreipta prieš JAV. Žuvo 7 amerikiečiai, 21 sužeistas. 1996 metais įvyko 296 teroristiniai antpuoliai, žuvo 24 amerikiečiai, 250 sužeista. Valstybės departamentas įspėja piliečius be rimto reikalo nevažiuoti į teroristų nesutvarkančias šalis. Tarp tokių JAV priešininkų, kaip Irakas, Libija, Sirija, yra ir nuosaikesnių vyriausybių valdomos valstybės, kurios už visas savo nesėkmes ir įvairius sunkumus kaltina galin-giausia Vakarų valstybę – Ameriką. Ypač sunku gintis nuo savižudžių, tokių, kaip Libane pilietinio karo metu pasireiškę teroristai, kurie 1983 m. balandžio 18 d. susprogdino JAV ambasadą. Tada žuvo 62 žmonės. Beiruto pakraštyje buvusios JAV jūros pėstininkų brigados kareivinių sprogimas pareikalavo 241 aukos.

Dažnai po teroristų antpuolio net kelios grupuotės prisiima atsakomybę už teroro aktą, tačiau šį kartą tokių pagyrūnų nesigirdi. Kovotojai prieš terorizmą pareiškė spaudai, jog įtariamasis Saudo Arabijoje gimęs, tačiau ten negyvenęs multimilijonierius Osama bin Laden, kuris yra prisiekęs kovoti prieš JAV interesus užsienyje, kol bus gyvas. Jis palaiko artimus ryšius su kraštutiniaisiais Sudano fanatikais. Milijonierius siun-

čia lėšas Alžyro, Egipto, Filipinų fundamentalistams. Kuveito spauda praneša, kad paskutiniu metu jis apsigyveno Afganistane. Amerikai esąs paskelbtas "šventasis karas".

Tarp įtariamų teroristinių grupių JAV Valstybės departamentas įvardija ir marksistinę Kurdų darbininkų partiją. Per ilgus savo kovos prieš okupantus metus kurdų tauta Europoje ir Amerikoje yra igijusi nemažai draugų. Dabartinis tos partijos vadovas Abdullah Ocalan, gimęs Turkijoje, bando suvienyti gero-kai susiskaldžiusius kurdus Europoje. Turkija kurdus vadina "kalnų turkais".

Paaiškėjo, kad turkais juos laiko ir daugelis Europos valstybių. Ypač daug jų suvažiavo į Vokietiją. Birželio 6 d. Dortmunde įvyko didelis kurdų suvažiavimas. Jo dalyviai nesigyrė, kad jie priklauso Kurdų darbininkų partijai, kuri Vokietijoje uždrausta, kaip teroristinė organizacija. Tačiau suvažiavimo dalyviai dažnai pertraukdavo darbą, šūkaudami: "Apo!, Apo!" Taip jie vadina savo vadą ir vieną iš šios partijos steigėjų Abdullah Ocalan.

Paaiškėjo, kad didelės kurdų kolonijos veikia Olandijoje, Britanijoje, Belgijoje. Įsteigta televizijos stotis. Kurdai moka nemažus savo bendruomenės solidarumo mokesčius ir svajoja, kad vieną dieną jų tauta, kuri dabar gyvena Turkijoje, Irane, Irake ir Sirijoje, nusimes grandines, kad bus sukurtas nepriklausomas Kurdistanas. Turkijos persekiojami "banditai" tada bus paskelbti "laisvės kovotojais".

Keliais sakiniiais

• Indijoje, komunistų valdomoje Kalkutoje apie 250,000 asmenų minia birželio 6 d. piktai pasmerkė branduolinius ginklus, įskaitant ir pačios Indijos išbandytas atomines bombas. O Japonijoje apie 50,000 žmonių tyliai paminėjo 1945 m. rugpjūčio 6 d. įvykusią tragediją. Ant Hirosimos miesto numesta JAV atominė bomba sprogo 8:15 val. ryto. Šiomet tą valandą minia sutiko tylos minute ir malda.

• Birželio 5 d. Irako prezidentas Saddam Hussein nutraukė bendradarbiavimą su Jungtinių Tautų ginklų ieškojimo inspektorais ir paskelbė, kad Irako valstybės

taryba, turinti 250 narių, vienbalsiai pareikalavo nutraukti ekonomines sankcijas Irakui. Jos jau aštuoneri metai žlugdo Irako tautos gyvenimą.

• Pakistane neseniai buvo nušautas amerikietis, stovyklavęs su žmona Gilgito kalnuose, apie 120 mylių nuo sostinės – Islamabado. Jo žmona buvo sužeista. Pernai lapkričio mėnesį Pakistane buvo nušauti keturi JAV naftos bendrovės darbuotojai.

• Rugpjūčio 2 d. Kubos diktatorius Fidel Castro ap-lankė Jamaiką, Barbadosą ir nedidelę Grenados salą, kurioje kubiečiai prieš 15 metų statė didelį aerouostą. JAV

karinės pajėgos po trumpos kovos išvijo iš salos kubiečius. Dalis jų pasidavė amerikiečiams. Žuvo 19 JAV karių, 45 Grenados gyventojai. Buvo pašalintas komunistinis salos valdytojas Bishop.

Šį kartą svečias tų praeities įvykių neminėjo. Oro uostas dabar labai naudingas salos turizmo reikalam, nors valdžia ir toliau liko marksistinė.

Kuba seniau užaugindavo 7 milijonus tonų cukraus žaliavos. Šiomet derlius bū-sias apie 3.2 mln. tonų. Cukraus reikalų ministru paskirta griežtas generolas Ulises

(Nukelta į 3 psl.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. 216 531-8428

e-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA

19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. – Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams – \$35.00, pusei metų – \$20.00, pirma klase – \$58 • Oro paštu į užsienį metams – \$110.00. • Atskiros numerio kaina 70 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Redaktoriaus skiltis

PAVYZDYS

Išėjimo spaudoje dažnokai skaitome arba iš kitų šaltinių sužinome, jog ne viename lietuvių telkinyje vyksta keli tos pačios šventės minėjimai. Taip atsitinka tada, kai žmonės nepajėgia įveikti kažkokių (neretai – tik iškalbėtų) skirtumų. Tokiais atvejais pasidžiaugiu, jog Klyvlendo lietuviai sugeba susitarti ir susitelkti. Žinoma, ir čia būna skirtingų nuomonių, visokių "pasikumščiojimų" ir "igėlimų", tačiau į peštukus ar apkalbų mėgėjus niekas per daug didelio dėmesio nekreipia. O ir šie, pabuvę gražiame suėjime, apimsta ir kuriam laikui pamiršta apie savo pretenzijas.

Jau kelinti metai plyskteli aštrūs susidūrimai dėl požiūrio į neseniai atvažiuosius. Seniau įsikūrusieji priekaištauja, kad "naujieji" nedalyvauja visuomeniniame gyvenime, o iš "naujųjų" išgirstame, kad jų nepriima arba nepagrįstai apkaltina. Matyt, viena iš seniausių ir didžiausių bėdų yra nepamažuoti apibendrinimai: "A, visi jie – tokie (atseit, labai blogi)." Tas "visi" ir sukelia bene daugiausia nesusipratimų. Bet kaip smagu, kad kai kuriuose telkiniuose, užuot gaisus laiką tušties kivrčams, imamas bendro gražaus darbo, kai lankomasi vieni kitų renginiuose ir stengiamasi geriau vieni kitus pažinti. Džiaugėmės neseniai atvykusių dalyvavimu Čikagos lietuvių operoje. Gerą pavyzdį vėl rodo ir klyvlendiečiai. Naujų veiklių žmonių jau turime LB apylinkės valdyboje ir Lietuvių namų direkcijoje. Yra jų ir tarp "Dirvos" autorių, meno būreliuose, skautų tuntuose.

Praeitą savaitę buvo surengta šauni neseniai atvykusiųjų sambūrio "Gija" gegužinė. Man labai gaila, kad darbai neleido išbūti joje visą laiką. Tačiau tai, ką mačiau ir ką girdėjau iš tų, kurie ten svečiavosi ilgiau, nuteikia pakiliai. Dalyvavusiems patiko geras renginio organizavi-

mas, puiki lietuviška muzika, lygiateisis bendravimas, specialioji meno programa vaikams. Matėme šiame suėjime ir lietuvių jaunimą, gimusių Amerikoje. Su neseniai atvažiuosiais jie dalinosi savo patirtimi, aptarinėjo nematytą kėpsnį ir net mokėsi taisyklingsnės lietuvių kalbos:

– Linai, tu mane pavadinai "kepėtoju", o reikia sakyti "kepėjas", – pastebėjo neseniai atvykęs.

– O, žinai, man kartais atrodo, kad sugrižau į šeštadieninę mokyklą. Bet sakyk, kaip tuos šašlykus padarot?

Prie jų priėjęs žinomas keliautojas Jonas siūlė paragauti dar didesnės "egzotikos" – kažko panašaus į sudžiovintą kirmėlaite.

Netrukus programos vadovas apibėrė susirinkusius klausimais, reikalaujančiais ne tik sumanumo, bet ir aštraus sąmojo. Po kurio laiko mažieji gegužinės dalyviai išvydo tikrą lėlių teatrą.

Kitą dieną įvyko "Dirvos" gegužinė. Ir joje matėme nemažai tų, kuriuos ką tik sutikome "Gijos" renginyje. Tiesa, daugumą jų sudarė ne "naujieji", o "senieji". Bet nereikia visko norėti iš karto. Jau ir dabar matyti, kad rengiant savaitraščio šventes, visai ne pro šalį pasimokyti ir iš naujųjų.

Žinoma, kelias į susitikimą nėra nei trumpas, nei lengvas. Neseniai lankantis Floridoje teko išgirsti idomų ir tikrai vertingą buvusio klyvlendiečio pasiūlymą:

– Kai čia atvykome, ne vienas iš senųjų lietuvių daug mums pagelbėjo. Kas būtų, kas darbą susirasti padėjo, kas baldais sušelpė ar su šios šalies tvarka supažindino. Reikia ir mums daugiau padėti naujiesiems.

Niekas nesiūlo nekreipti dėmesio į nusikalstamus kokio nors neseniai atvykusio polinkius, tačiau negalime nematyti ir tų, kurie labai nelengvai, bet atkakliai siekia Amerikoje mokslo arba rūpestingai dirba.

Juozas Žygas

Dabartiniu Rusijos diplomatų ir Dūmos deputatų dažniausiai nagrinėjama tema yra tarptautinė teisė. Ir jie visus tarptautinės teisės moko. Ta proga prisiminiau dar 1948 m. perskaitytą Rytų Vokietijos vokiečio ir ruso pasikalbėjimą. Rusas vokiečiui aiškino:

– Jūs, vokiečiai, visą laiką vien tik apie maistą tekalbate. Mes, rusai, tai vis – apie kultūrą.

Vokietis jam atkirto:

– Kam ko trūksta, apie tai daugiausiai ir kalba.

Panašiai yra ir dabar. Nereikia leisti, kad Rusijos politikieriai "rankas nusiplovę", visus imtų demokratijos ir teisės mokyti, o tiksliau sakančią, už nosies vedžioti. Jie dažnai kartoja: "Mes neatsakome už tai, ką Sovietų sąjunga darė". Kiekvienu atveju reikia labai aiškiai ir, žinoma, pagal diplomatinę tvarką jų paklausti: "Ar tas, kuris žinodamas, kad automobilis yra vogtas, juo naudojasi, gali būti apkaltintas dalyvavimu vagystėje?" Jeigu atsakytų "taip" (manau, kad toks turėtų būti logiškas atsakymas), tuomet jiems tektų aiškiai priminti, kol dabartinė – jų

MASKVA VERKIA KROKODILO AŠAROMIS

atstovaujama Rusija savinasi Sovietų sąjungos grobį: kelias Japonijos salas, Kareliją, Petsamo sritį bei Karaliaučiaus kraštą. Taigi dabartinė Rusija tebėra SSRS piktadarybių tęsėja ir atsakinga už jos nusikaltimus.

Neseniai žinių tarnybos citavo, kaip Rusijos Dūmos vicepirmininkas mokė Lietuvos Seimą: "Sergiej Baburin pareiškė, kad pastarieji Lietuvos Seimo sprendimai dėl SSRS valstybės saugumo komiteto įvertinimo ir šios organizacijos kadrinių darbuotojų dabartinės veiklos yra akivaizdžiai antirusiško pobūdžio." Šiame įstatyme SSRS KGB pripažįstama nusikalstama organizacija, o jos buvusiems darbuotojams 10 metų draudžiama dirbti valstybinėse įstaigose, teisėsaugos institucijose, švietimo sistemos bei kai kuriose kitose srityse. Rusijos Dūmos nuomone, toks įstatymas prieštarauja tarptautinei juridinei praktikai ir valdžių atskyrimo principui. Jais remiantis, "pripažinti vieną ar kitą organizaciją nusikalstama yra teismo, bet ne parlamento pirminė teisė. [...] Be to, Lietuvos parlamento aktas suteikia teisę taikyti įstatymą atgaline tvarka. O tai būtų šiurkštus tarptautinės teisės normų pažeidimas (*Maskva, liepos 10 d., Interfax-BNS*)

Tik įsivaizduokite tuos "pasaulio teisuolius", kurie

labai susirūpinę tarptautinės teisės dalykais! Reikėtų jiems pasakyti, kad KGB buvo sovietinis monstras, tai jiems ir įstatymai pritaikomi, prisiliekant sovietinės tvarkos.

Senais laikais buvo naudojamas posakis: "Tėvai valgė rūgščias vynuoges, o vaikams dantys skauda". 1940-1941 m. apklausose, jeigu tėvai buvo kariškiai, policijos tarnautojai ar valdininkai, reikėjo nurodyti, ką jie veikė 1917-1920 m. Baltagvardiečių vaikai buvo automatiškai įtraukti išvežimui. O dabar maskviečiai, buvę komisariai atrodo nustebę, kaip iš medžio iškritę, kad už savo nusikaltimus gal ir jiems teks atsakyti.

Tiems, kurie kitų gyvenimais be skrupulų žaidė, dabar pradeda kinkos drebėti. Gaila, kad Seimo priimto įstatymo Prezidentas nepasirašė. Toks įstatymas turėjo būti priimtas jau prieš penktą metų. Gal tada būtų buvę išvengta bankų bankrotų ir šimtamilijoninių vagysčių, kurios šimtus tūkstančių žmonių nuskurdino. Kuomet ir už tuos nusikaltimus nebuvo nubausti, tai buvę KGB generolai ir pulkininkai jau tapo UAB (uždarųjų akcinių bendrovių) direktoriais bei didžiųjų viešbučių savininkais. Iš buvusių kagėbistų jie tapo "gerbtiniais kapitalistais."

Iš visur – apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

Rosales del Toro, bet ir jam nesiseka pakeisti kolchozinės sistemos.

• Serbijos valdžia sugėbėjo nuraminti tarptautinius stebėtojus, kad karo veiksmai Kosovo provincijoje praktiškai jau baigėsi. Policija baigia atstatyti taiką, sugrąžinti tvarką į kaimus ir miestelius. Tačiau tikroji padėtis yra kitokia. Albanai bėga iš namų į kalnus, į miškus ir ten slapstosi. Jiems trūksta maisto ir drabužių. Kosovo išlaisvinimo armija atmeta serbų siūlomą savivaldą bei autonomines kultūrines teises. Ji reikalauja pilnos nepriklausomybės, tačiau serbai apie tai net kalbėti nenori. Serbų "policija", ginkluota tankais ir šarvuočiais, malūnsparniais ir minosvaidžiais, sudegina pastatus, iš kurių šaudoma. Sunaikinami ištisi kaimai.

• Demokratinio Kongo vadovas L. Kabila, pernai nuvertęs ilgametį Zairo diktatorių Mobutu, atsidūrė visiškai panašioje padėtyje. Prieš L. Kabilą sukilo kelių miestų

kariuomenės igulos, kurioms vadovauja jo priešai – daugiausia tutsių genties karininkai. Kovos prasidėjo net sostinėje Kinšasoje. Tutsi gentis Konge vadinasi "banyamulenge". Dabartinis prezidentas Laurent Kabila ieško draugų ir sąjungininkų kitose šalyse. Jis išsikėlė į Lubumbashi, palikęs sostinę savo kariuomenės vadams. Tuoju prasiidėjo parduotuvių plėšimas ir tutsių persekiojimas. L. Kabila tarėsi su Pietų Afrikos valdžios atstovais ir kitų šalių diplomatais. Jis kaltina Ruandos ir Ugandos vyriausybes, kad jos kišasi į Kongo reikalus ir rengia sukilimą prieš jį. Tačiau bešališki stebėtojai primena, kad Kabila dar gegužės mėnesį pats pradėjo savo vyriausybės "valymą", pašalindamas net vyriausiąją kariuomenės vadą James Kahari, kuris buvęs svarbus Ruandos tutsių genties narys. Kabila išvarė ir Jungtinių Tautų atsiųstus stebėtojus,

kurie tyrė Kongo nusikaltimus prieš hutų genties žmones. Iš tankių Kongo džiunglių sklindančios radijo bangos skelbia, kad 10-tasis kariuomenės batalionas, vadovaujamas Sylvain Nbuchi, siekia tik vieno: pašalinti dabartinį prezidentą iš valdžios.

• Rugpjūčio 2 d. Indijos ir Pakistano pasienyje įvyko smarkus susišaudymas. Abi pusės kaltina viena kitą. Pakistanas skelbia, kad Kašmyre žuvo 48 žmonės. Indija tvirtina, kad jos pusėje žuvusių buvo 34. Sunaikinta daug pastatų.

• Rugpjūčio 3-4 dienomis dideli karščiai palietė Rumuniją, Vengriją, Balkanų šalis. Daug kur žmonės nutraukė darbą. Ligoninės prisipildė įvairiais negalavimais besiskundžiančių žmonių.

• Rugpjūčio 6 d. mirė buvęs ilgametis Bulgarijos komunistinės valdžios diktatorius Todor Živkov, valdęs Bulgariją 1954-1989 m. Kartą jis net siūlė prijungti Bulgariją prie Sovietų Sąjungos.

LIETUVOS VAIKAI

(Tęsinys. Pradžia - 23 nr.)

Bykov-Myse gyveno daug iš Lietuvos išvežtų žydų: Markusai, Pitumai, Kacai, Perelšteina, Levušai, Svilskiai, Gabajus, Goldgergai, Liovai, Fidleriai, Hodusai, Eglinskai, Milcas, Ozeris... Visi jie buvo labai vieningi, draugiški ir varge vieni kitiems daug padėdavo...

Baigėsi karas. Šiaip taip pavyko susirašinėti su Lietuvoje likusiais tautiečiais. Mūsų giminių beveik nieko nebuvo likę. Visa didžiulė mamos šeima pasitraukė į Vakarų. Tėvelio motina, gyvenusi Marijampolėje, jau buvo mirusi. Mirdama šaukusi savo vienintelį vaiką: "Antanėli, Antanėli..." Ji nežinojo, kad jo tada jau nebuvo tarp gyvųjų. Senelis (tėvelio tėvas) dar buvo gyvas, bet paralyžuotas. Jį prižiūrėjo svetimi žmonės. Parašiau Stepo Kairio tėvams ir jam pačiam į Medicinos institutą. Gavau laišką iš jo tėvų. Stepas buvo pasitraukęs į Vakarų. Ši žinia mane smarkiai paveikė, ilgai verkiau.

Viltis grįžti į Lietuvą darėsi vis mažesnė. Mūsų "valdovai" aiškino, kad esame čia ištremti visam gyvenimui ir kad neturėtume jokios vilties grįžti namo. Buvo be galo liūdna. Tačiau širdies kampu tyje vis dar ruseno viltis. Lietuvą sapnuodavome, o susibūrę tik apie ją kalbėdavome. Ta viltis, matyt, mus tada ir palaikė. Meldėme Dievą, kad tik leistų mums grįžti į gimtinę.

Gyvenimas kiek pagerėjo. Pripratome prie didžiulių šalčių ir siaučiančių pūgų. Adė ir Bua (Vytukas) Čarneckiai rado pusiasalyje mamuto iltį. Tai buvo jų išsigelbėjimas. Savo mažame kambaryje jie įsitaisė dirbtuvę ir iš mamuto kaulo gamino įvairius suvenyrus, kuriuos labai pigiai parduodavo. Turėjome ir mes jų nemažai, tačiau, grįžę į Lietuvą, išdalinome giminėms ir pažįstamiems. Liko Bykov-Myso vaizdelis, iškaltas mamuto plokštelėje, Velykinis 1947 metų mamutinis kiaušinis ir mūsų vestuviniai mamutiniai žiedai. Gaila tik, kad vieną žiedą vaikai žaisdami kažkur pametė. Išlikusius suvenyrus dabar saugau, kaip relikviją. Jie turės būti perduodami iš kartos į kartą, kad mūsų ainiai atmintų tą siaubingą lietuvių tautos nelaimę.

Dirbome, šalome, vargo, tačiau šventadieniais mes, jaunimas, susirinkdavome klube. Retkarčiais ten rodydavo ir kino filmus. Atsirado ir mažutė biblioteka. Padainuodavome, pašokdavome. Čia aš ir susipažinau su savo būsimuoju vyru –

Elena-Aldona

Endziulaitė-Pivoriūnienė

Leonu Pivoriūnu. Jis buvo vieneriais metais už mane vyresnis. Jo tėvas buvo stalius ir gyveno Utenoje. Leonas studijavo Vytauto Didžiojo universitete ir gyveno Kaune pas savo vyresniąją seserį Garielienę Bronę. Bronės vyras – gydytojas 1940 metais buvo suimtas, o šeimą nuspręsta ištremti. 1941 m. birželio 14-os ryte suėmė Bronę. Kadangi pas ją gyveno Leonas, tai paėmė ir jį. Jų tėvas tuo metu pas juos svečiavosi, bet jo neėmė. Pasiliko ir dvi dukterys: Nijolė – 8 metų ir Gražina – pusės metų amžiaus, nes jos buvo išvežtos pas tėvus į Uteną. Taip Leonas ir pateko į Bykov-Mys. Čia jį pakalbino kepejas Vyšnevskis atėiti dirbti į kepyklą ir abiem pasistatyti pakrantėje nedidelę jurtą. Leonas buvo aukštas, stiprus. Pats iš rastų išpjovė lentas ir abu su Vyšnevskiu pasistatė mažą jurtą prie jūros kranto.

Vyšnevskis turėjo didelę šeimyną, tad Leonui su Bronė atiteko nedidelis kampelis jurtoje, kur tilpo du "tapčana" t.y. iš lentų sukaltos taip vadinamos lovos. Tačiau jurtą buvo šilta, o Leonas gavo gerą darbą. Vyšnevskis išmokė jį kepti duoną. Taigi alkie jie jau nebejaudė. Bronė mokėjo spausdinti mašinėlė, tad ją priėmė dirbti į raštinę mašininke.

Mes pradėjome draugauti. Drauge eidavome į šokius, pripratome vienas prie kito. Jis visuomet būdavo tvarkingas, rūbai išplauti ir išlyginti, nes sesuo jį labai prižiūrėjo. Vargas mus suartino, mes vienas kitą pamilome. Nėtekus vilties kada nors sutikti Stepą, ištekejau. 1946 metais gegužės 11 dieną "selsovieta" (apylinkės taryboje-red.) oficialiai užsiregistravome. Tačiau man, kad kartais NKVD manęs "nepamestų", neleido priimti vyro pavardės ir aš dar ilgai buvau Endziulaitė. Tikrai gyvenant Jakutske pavyko šiaip taip pakeisti pavardę į tokią, kokią turėjo mano vyras ir vaikai.

Vestuvių proga mama iš melynų "chaki" pasiūvo sukutę, kurią papuošė p. Putvinskienės padovanotu gražiu, gelsvai melsvu šalikėliu. Be to iš baltų, išardytų virvių numezgė ilgas kojines, tad buvau papuošta.

Vestuvinė vakarienę paruošė Bronė jurtoje. Dalyvaavo ten tik mama, Danutė, Bronė ir p. Putvinskienė. Visi susėdė prie nedidelio stalo žibalinės lempos šviesoje, pavakarieniavome, po to Leonas mane palydėjo į baraką, o

pats grįžo nakvoti į jurtą.

Už poros dienų ruošėmės išvykti į Arangestachą: Leonui ten pasiūlė kepejo, o man felčerio darbą. Tai ir buvo mūsų povestuvinė kelionė. "Rybzavodo" kajūras išvežė mus rogutėmis, į kurias buvo įkinkyta apie 10-12 šunų. Visą mūsų mantą sudarė nedidelis lagaminas ir pundelis patalynės. Nartoje (rogėse) sėdėjome trise. Ištisą parą švietė saulė. Nors ji ir nešildė, tačiau buvo šviesu. Arangestachas nuo Bykov-Mys yra už 140-150 km. Į salą atvykome ankstų rytą. Tekėjo raudona saulė, buvo didelis speigas. Sala, kurioje turėjome gyventi, buvo 3 km pločio ir 2 km ilgio. Ji buvo Lenos upės deltoje, tad pavasarį neišvengdavome potvynių.

Apsigyvenome iš rastų pastatytame namelyje. Vienas kambarys buvo skirtas ambulatorijai, o kitame gyveno mes. Kambariai buvo tušti. Durys blogai užsidarydavo, ne visi langai buvo įstiklinti, tad buvo šalta. Užsikūrė geležinė krosnį ir atsigulėme ant grindų, pasikloję savo patalynę. Po kelių dienų Leonas, radęs lentų, sukėlė stalą, "tapčaną" ir suolą. Panašiais "baltais" apstatėme ir ambulatoriją.

Saloje radome lietuvių. Sutikome Vladą Kazlauską, (mokytojavusį Alytuje) su žmona. Jie atrodė jau pagyvenę žmonės. V. Kazlauskas dirbo buhalteriu. Gyveno ten ir Gurevičienė su dviem mūsų amžiaus dukterimis – Roma ir Nijole, Kundrotas Juozas su žmona, Karkalų šeima – vyras, motina ir sūnus. Kariškis Balyta taip pat buvo ištremtas iš Lietuvos.

Garlaivis su prikabinomis prie jo baržomis (taip vadinamas karavanas) teatplaukdavo vieną kartą metuose, atveždamas visas būtiniausias prekes. Jokios kitos susisiekimo priemonės vasarą nebuvo. Žiemą į tolimesnes keliones vykdavome rogutėmis, kurias traukdavo šunys.

Tokių salų Arangestache buvo keliolika. Tačiau šią vadino centrine. Kitose salose jurtose gyveno vietiniai – jakutai. Jų pagrindinis verslas buvo medžioklė ir žūklė. Vasarą čia žuvauti nesisekdavo. Tekdavo plaukti mažais, į baidares panašiais laiveliais į Šiaurės ledjūrį ir ten leisti tinklus. Per vasarą tokiu būdu buvo galima pasigauti sterlių. Išmokome atskirti, kuri iš jų – su juodais ikrais. Tad jų valdžiai neperduodavome, o pasilikdavome sau maistui. Tačiau pagrindinė žvejyba prasidėdavo, tik jūrai užšalus.

PASAULIS IR LIETUVA

* **ŽADA PAREMTI.** Skiriamuosius raštus Lietuvos prezidentui Valdui Adamkui įteikęs naujasis britų ambasadorius Christopher Robbins pažadėjo "visomis jėgomis prisidėti prie krašto sustiprėjimo". Pirmadienį kalbėdamas iškilmingoje ceremonijoje, diplomatas sakė, kad pastaruoju metu trigubai išaugusi Didžiosios Britanijos ambasada ir toliau stengsis užtikrinti politinę Londono paramą Vilniui, skatins investicijas, tarpininkaus teikiant pagalbą Lietuvos kariuomenei. (BNS)

* **KOMUNISTŲ PLANAI.** Rusijoje viešinti Graikijos komunistų partijos generalinė sekretorė Aleksandra Paporiga Sankt Peterburge susitiko su Rusijos komunistų darbo partijos lyderiu Viktoru Tiulkinu ir latvių komunistu Alfredu Rubiku. Svarstyta apie didelio Europos komunistų forumo surengimą ir Kominterno atkūrimo galimybę. (ITAR-TASS)

* **DĖL RINKIMŲ LATVIJOJE.** Įvairios Rusijos politinės jėgos artėjant spalį įvyksiantiems Latvijos parlamento rinkimams demonstruoja paramą rinkiminiam blokui "Už lygias teises vieningoje Latvijoje". Savo teigiamą požiūrį į šią organizaciją atskleidė Rusijos komunistinių partijų sąjungos-SSKP vadovas Oleg Šenin, Maskvos meras Jurij Lužkov, "Jabloko" atstovas Viačeslav Igrunov. (INTERFAX)

* **KAS JUOS KURSTO?** Šeši Latvijos "žalieji", protestuodami prieš Būtingės terminalo statybą, tęsia bado akciją prie Lietuvos ambasados Rygoje. "Žaliesiems" taip pat pavyko surinkti apie 900 prieš Būtingės terminalo statybą protestuojančių asmenų parašų. (BNS)

* **NAUJAS SPAUDIMAS.** Rusijos Užsienio reikalų ministerijos informacijos ir spaudos departamento direktoriaus pavaduotojas Valerij Nesteruškin teigė, kad didžiausio palankumo režimas ekonominiuose santykiuose su Latvija bus taikomas, priklausomai nuo Skrundos radiolokacinės stoties (RLS) likimo. Rusija norėtų, kad Skrundos RLS ir toliau dirbtų taip, kaip dabar. Pagal Rusijos ir Latvijos 1994 m. susitarimą Skrundos RLS turi baigti darbą iki šių metų rugpjūčio pabaigos. Latvijos Užsienio reikalų ministras Valdis Birkavas informavo, kad Latvijos - Rusijos protokole dėl didžiausio palankumo režimo prekyboje Skrundos RLS neminima. (BNS)

* **A. LUKAŠENKAI AMBASADŲ NEREIKIA.** Baltarusijos Užsienio reikalų ministras Ivan Antonovič susitiko su Vokietijos, Prancūzijos ir Didžiosios Britanijos laikiniais patikėtiniais Minske pareiškė, kad diplomatinį misijų vadovų sugrįžimas į jų ankstesnes patalpas neįmanomas, nes elitinis kompleksas "Drozy" yra Baltarusijos prezidento rezidencija. Ambasadorių grįžimo klausimas buvo iškeltas ES Tarybos pirmininko W. Schuessel laiške. (BelaPAN)

* **NEREIKIA IR GIMTOSIOS KALBOS.** Laikraštis "Naša Niva" persekiojimas už tai, kad jis vartoja tradicinę senąją baltarusių kalbą. Valdžia už "neteisėtą" kalbą pagrasino laikraštį uždaryti. Laikraštis kreipėsi į teismą. (BELAPAN)

* **ŽMOGAUS TEISĖS GUDIJOJE.** Padėtis žmogaus teisių srityje per pastaruosius trejus metus vis blogėja. Apie tai pareiškė Tarptautinės Helsinkio Federacijos (THF) vykdomasis direktorius Aaron Rouds, kalbėdamas spaudos konferencijoje Minske. Teisių gynėjas žurnalistams pranešė, kad THF kreipėsi į Baltarusijos užsienio politikos žinybos vadovą Ivaną Antonovičių atviru laišku, kuriame paragino pradėti dalykišką dialogą. THF stebisi, kodėl respublikos generalinė prokuratūra atsisakė tirti skundus dėl to, kad ne kartą per eitynes ir mitingus teisėsaugininkai mušė žurnalistus. Didelį nerimą kelia laikinojo sulaikymo sąlygos. Valdžia nevykdo susitarimų su Baltarusijos profsąjungomis. Federacija taip pat mano, kad neleistina panaikinti lengvatas sovietmečio represijų aukoms. (INTERFAX-ZAPAD)

* **RUSIJA PRAKTIKAVOSI BALTIJOS JŪROJE.** Baltijos jūroje rugpjūčio 10 d. prasidėjo Rusijos Baltijos laivyno žygio baigiamasis etapas. Pranešta, kad pratybose dalyvas daugiau kaip 40 karo laivų, povandeninis laivas, daugiau kaip 15 pagalbinių laivų, apie 4,5 tūkst. kareivių. Numatyta atlikti daugiau kaip 70 lėktuvų ir sraigtasparnių skrydžių. Per laivų grupės žygį planuojamas taktinio desanto išsilaipinimas. Pratybose dalyvaus 70 šarvuotosios technikos priemonių ir daugiau kaip 500 jūrų pėstininkų. Iš Rusijos Baltijos laivyno lėktuvų taip pat išsilaipins daugiau kaip 70 oro desantininkų. Lietuvos kariškiai negavo jokio oficialaus pranešimo apie Rusijos laivyno žygio baigiamąjį etapą Baltijos jūroje. (BNS)

* **RUSIJOS DŪMAI TRŪKSTA PINIGŲ.** Valstybės Dūmos pirmininkas Genadij Selezniiov pareiškė, kad išsiuntinės deputatams kvietimus susirinkti į neeilinę Dūmos sesiją tik tuomet, kai deputatai gaus garantijas, kad "galės nusigauti iki Maskvos". G.Selezniiov paaiškino, kad Dūma neturi už ką rengti savo posėdžių, nes vyriausybė jai skolinga. Kai kurios aviakompanijos, geležinkeliai ir viešbučiai atsisako aptarnauti deputatus, aiškindami tai įsiskolinimu. (INTERFAX)

2-OJI PASAULIO JURBARKIŠKIŲ SUEIGA

(Pabaiga. Pradžią žr. 30nr.)

Ji 80 metų švietė tam miestui, kaip saulė (jos pirmasis pavadinimas ir buvo "Saulės" gimnazija), šildydama savo spinduliais plačiose apylinkėse mokslo trokštančių jaunuolių širdis. Apie tai liudija iš Jurbarko gimnazijos išėjusi eilė šviesuolių: poetų, rašytojų, muzikų, profesorių, dailininkų ir kitų svarbių profesijų asmenų. Štai tik keletas iš jų: poetai J. Juškaitis, A. Puišytė, S. Santvaras, prof. E. Červinskienė, istorikai L. Mulevičius ir J. Rekašius, muzikai A. ir S. Sodeikos ir Vl. Baltrušaitis, dainininkas A. Šabaniauskas bei daugelis kitų. Šie asmenys reikšmingi ne tik Jurbarkui, bet ir visai Lietuvai.

Tad kas įžiebė šį žiburį, kuris taip skaisčiai suliepsnojo ir per 80 metų teikė tiek daug šviesos Jurbarko kraštui ir Lietuvai. Pirmiausia tokia graži mintis kilo 1918 metais iš Voronežo grįžusiam Antanui Giedraičiui, kuris kartu su vargonininku J. Pociumi, šv. Trejybės bažnyčios klebonu A. Stakausku ir vikaru M. Jonaičiu kreipėsi į lietuvių švietimo draugiją "Saulė" su prašymu būti progimnazijos steigėja. Draugija sutiko ir įsteigė Jurbarko progimnaziją, pavadinusią ją "Saulės" vardu. Tai įvyko 1918 m. spalio 22. O 1925/26 mokslo metais progimnazijai jau buvo suteiktas pilnos gimnazijos statusas. 1927 m. gimnaziją išleido ir pirmąją abiturientų laidą. 1931 m. gimnazija tapo valstybine.

Ilgą laiką Jurbarko gimnazija veikė gana blogose sąlygose, trijuose pastatuose. Tik 1960 metais mokykla persikėlė į naują pastatą, kuriame ir dabar veikia. Atgavus laisvę, gimnazijai suteiktas jos kūrėjo rašytojo A. Giedraičio-Giedriaus vardas. Pilnas gimnazijos statusas suteiktas tik šiais metais, gegužės 28 d. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerijos sprendimu. Gimnazijos direktoriaus A. Januškevičius pažymėjo, kad tai buvo itin džiaugsmingas įvykis, įprasminantis mokyklos praeitį ir ateitį. Iš 32 mokyklų, siekiančių gimnazijos statuso, tik pusė prašymų buvo patenkinta. Direktorius paminėjo, kad to statuso negavo net tokios garsios mokyklos, kaip S. Nėries ir A. Vienuolio Vilniuje. Nelengvas kelias buvo ir Jurbarko vidurinei mokyklai. Tai pavyko tik po 4 metų įtempto darbo, paruošus specialias programas, suteikiantis galimybę mokiniams naudotis moderniomis mokymosi priemonėmis. Šiemet A. Giedraičio-Giedriaus

gimnazijoje dirbo 59 mokytojai, o ją lankė 630 mokinių.

Gimnazijos sukaktuviniai renginiai prasidėjo šeštadienį (birželio 27.) 1 val. p.p. pamaldomis šv. Trejybės bažnyčioje. Šv. Mišiose dalyvavo mokytojai, moksleiviai ir svečiai. Oficialioji 80-mečio minėjimo dalis vyko Dainų slėnyje prie Mituvos. Buvo pakviesti užsiregistruoti visi, baigę šią gimnaziją – nuo pirmos iki paskutinės laidos. O tokių laidų per 80 metų ši mokykla į gyvenimą išleido net 72. Grupėje nuo 1-10 laidos buvau vienintelis. Tačiau iš tolimesnių laidų susidarė nemaža buvusių abiturientų rikiuotė. Kiekvienam penktui laidų pažymėti buvo paskirtos aukštesnių klasių mokinės, kurios laikė iškeltas lenteles su laidų skaitmenimis, pavyzdžiui, 10-15. 15-20 ir t.t. Prie jų ir rinkosi būvę auklėtiniai.

Visiems susirikiavus, žygiavome į Dainų slėnį. Gimnazijos orkestrui grojant, į aikštę buvo įnešta gimnazijos vėliava ir uždegtas šventės aukuras.

Į minėjimą susirinko ir nemažas skaičius jurbarkiečių, kurie užpildė Dainų slėnio estradą. Sugiedojus Lietuvos himną, prasidėjo iškilmingoji šventės dalis. Jos pagrindinę dalį sudarė gausybė sveikinimų ir linkėjimų. Pirmiausia kalbėjo Jurbarko rajono meras, kuris sveikindamas 80-metę gimnaziją, iškėlė jos nepaprastai svarų įnašą į šio miesto ir visos Lietuvos kultūrą. Buvusio gimnazijos auklėtinio Simo Velonskio sveikinimą ir dovaną iš Niujorko perdavė žinomas lietuvių žurnalistas Kęstutis Miklas. Sėkmingai besidarbuojantis Niujorko verslininkas S. Velonskis yra labai daug padėjęs savo buvusiai mokyklai. Išgyvendamas gimtinės ilgesį, jis kiekviena proga parodo savo prielankumą gimtajam kraštui. Jurbarko gimnazijai jis padovanojo 14 kompiuterių, įkūrė 10.000 dol. fondą premijoms, kurios skiriamos pažangiems moksleiviams, kasmet skiria 500 dolerių premiją geriausiems mokiniams, tęsiantiems studijas aukštesiose mokyklose. Šiais metais tokia premija teko Mindaugui Štrimaičiui, kuris kelerius metus iš eilės pirmavo fizikų, chemikų, matematikų ir informatikų olimpiadose.

Daug nuoširdžių sveikinimų ir linkėjimų išsakė ir kiti būvę šios gimnazijos auklėtiniai. Tarp jų buvo ir Dr. Elzė Galinaitytė, kuri su sveikinimu įteikė gimnazijos direktoriui savo paruoštą knygą "Jurbarko gimnazijos

Pirmąją dešimtį laidų teko atstovauti vienam – šio rašinio autoriui H. Stasui.

Į aikštę įnešama gimnazijos vėliava.

Laužas Dainų slėnyje.

moksleivių veiklos atgarsiai tarpukario Lietuvos spaudoje". Knygos žangoje E. Galinaitytė pastebi, kad mokslo šventovėje nėra būsimojo laiko, kaip, beje, nėra ir tariamosios nuosakos. Istorija – tai ne žmogaus spėlionių ir pageidavimų sfera, kur galima kai ką pakeisti, sutvarkyti geriau. Čia viešpatauja tik užfiksuoti konkretūs įvykiai, faktai, apie kuriuos galima pasakyti tik savo nuomonę. Konkrečiais faktais ji savo knygoje ir nušviečia tarpukario moksleivių veiklą.

Baigiamąjį šventės žodį tarė gimnazijos dir. A. Januškevičius. Pats buvęs tos gimnazijos absolventu, jis pasiūlydavo galbūt dabar jai vadovauti ir tęsti šios garbingos

mokslo įstaigos veiklą naujų laikų perspektyvoje. Direktorius priminė, kad daugelį svajonių buvo galima įgyvendinti tik su dosnia aukotojų iš užjūrio parama. Padėkojęs mokytojų kolektyvui ir visiems, sveikinusiems sukaktuvininę, jis pakvietė sugiedoti "Lietuva brangi".

Po iškilmingos minėjimo dalies gimnazijos rūmuose vyko vakaronė ir bendraklasių susitikimas. Čia visi ilgai linksminosi, vaišinosi ir dalinosi išpuodžiais.

Birželio 28-ąją – paskutinę sueigos dieną nuo 9 val. ryto Jurbarko parke vyko tautodailininkų darbų mugė, muzikantų ir dainininkų koncertai. Didelėje apvalioje parko aikštėje tautodailininkai ir

šiaip prekeiviai buvo išdėstę savo darbus. Šalia įvairiausių namų apyvokos daiktų čia buvo ir medžio drožinių, liaudies meistrų vaizduotės sukurtų su skoniu ir meniška nuojauta. Muzikantų ir dainininkų grupės nuolatos keitėsi, kiekvienai vietai būdingos dainos sklido po visą parką. Tokioje idomioje liaudies meno ir muzikos atmosferoje mugė tęsėsi iki vėlyvos popietės.

2 val. p.p. išvykome autobusu ekskursija į žymiausias rajono vietas. Gražiuoju panemunės keliu, vingiuojančiu tarp Nemuno žalių pievų ir tamsių ažuolynų, slepiančių Vytėnų ir Raudonės piliis,

(Nukelta į 6 psl.)

2-OJI PASAULIO JURBARKIŠKIŲ SUEIGA

pasiekė Gedimino miestelį – Veliuoną. Miestelis lyg ir dviejų dalių. Kalno viršuje dominuoja renesanso stiliaus bažnyčia ir toje pačioj kalno plokštumoje – kuklus Gedimino žuvimo vietoje esantis paminklas. Apatinė miestelio dalis išsidėsčiusi kalno papėdėje. Apžiūrėjome bažnyčią, kurios interjeras įdomus kelių stilių deriniu: piliastrai gotiškais kapiteliais, papuošti lietuviškais motyvais, o visoje bažnyčioje nemaža barokinių

žymių.

Nuo kalno atsiveria ir nepaprastai žavinga Nemuno panorama, kur tarp žalių pievų ir tamsiai žalios augmenijos vingiuoja mėlynas Nemuno kaspinas. Tad pasigrožę Veliunos ar, kaip padavimas sako, "vėlių deivės", grožiu ir romantiška aplinka, vykome atgal – Jurbarko link. Grįžtant dar sustojome Raudonėje ir Vytėnuose. Abi vietoves būtų galima puikiai panaudoti, plečiant turizmą Lietuvoje,

(Atkelta iš 5 psl.)

tik, žinoma, sudarius šiai pelningai industrijai atitinkamas sąlygas. Į Jurbarką grįžome pavakary, kai jau buvo laikas ruošti paskutinei sueigos programos daliai – teatro spektakliui, kuris taip pat vyko Dainų slėnyje.

6 v. v. K. Glinskio teatro trupė čia suvaidino G. Veličkos veikalą "Žmonės prie vieškelio". K. Glinskio vardo teatras, atrodo, neabejotinai

seka šio didžiojo teatro pėdomis: spektakliui gerai pasirodė visi vaidintojai puikiai atliko savo roles. Gyvos ir natūralios komiškos scenos visus labai gerai nuteikė. Aktoriai po kiekvienos scenos būdavo apdovanojami garsiais plojimais. Tik gaila, kad paskutinio veiksmo metu pradėjo lašėti lietus ir publikai teko net skėčiais prisidengti, tačiau vaidintojų tai nekludė.

Po spektaklio įvyko ge-

gužinė. Suliepsnojo milžiniškas laužas, kuris aukštai svaidė kibirkštis į jau tamsėjantį dangų. Prie liepsnojančio laužo visi buvo vaišinami alumi ir pagruzdinta duona. Nors ir smulkiai lynojo, tačiau nuotaka buvo pakili ir šventiška. Buvo numatyta gegužinę tęsti iki aušros. Tačiau mudu su žmona, kiek pabendravę su pažįstamais, grįžome atgal į viešbutį, nes buvome numatę anksti rytą išvykti.

Henrikas Stasas

VERTINAMI "PAGALBOS LIETUVAI" DARBAI

Lietuvos Vyčių organizacijos padalinys "Pagalba Lietuvai" vėl gavo padėkos laiškų iš Lietuvos. Seselė vienuolė Dolorita Butkutė iš Šv. Klaros palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninės Utenoje mums rašo: "Siunčiame nuoširdžiausius linkėjimus, dėkojame už viską ir prisimename maldoje. Prašome gerą Dievą palaimos, sveikatos ir džiaugsmo, ramybės ir ypatingų Šventosios Dvasios malonių visiems, kurie dirbate ir aukojate mūsų brangiai, bet suvargusiai Lietuvai. Jūsų parama pagelbsti mūsų tarnavimui labai sunkiai sergantiems ligoniams, kurių daugumos gyvenimo kelionė jau baigiasi. Mes jau patarnavome 177 ligoniams, 52 iškeliavo į Dangiškojo Tėvo namus.

Turime gerą naujieną – mūsų Šv. Klaros palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninė

pažymėta aukšto lygio akreditacija. Dievo palaima telydi Jus ir Jūsų mylimus žmones!"

Šv. Klaros palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninės naujoji administratorė Aukšė Strolienė rašo: "Noriu Jums nuoširdžiai padėkoti už Jūsų dosnumą ir gerumą. Didžioji dalis ligoninės įrangos, vaistų, lovų, baldų, higienos priemonių gauta Jūsų dėka. Tai mes nuolat prisimename ir vertiname. Dėkingi ir "Lietuvos Vyčiams". Jų parama padėjo mūsų ligoninei akredituotis, t.y. tapti pripažinta tinkamai vykdyti sveikatos priežiūrą."

Utenos mokyklos – darželio "Gandrelis" direktorė Danguolė Kryžienė parašė:

"Mes – mažos mokyklėlės "Gandrelis" 244 vaikučiai (tarp jų ir 38, turintys fizinę

ar psichinę negalią) nuoširdžiai dėkojame Jums už saldinius, kuriais mus apdovanojo geroji seselė Dolorita Butkutė. Mes buvome labai sujaudinti tokiu dideliu dėmesiu, kurį sulaukėme iš užsieniečių pirmą kartą. Dėkojame Dievui, kad galėjome patirti, kaip stebuklą. Doloritos meilę, švelnumą, pagarbą mums, o ypač vaikams, turintiems negalią. Telaimina Dievas Jus ir Jūsų gerus darbus".

Kauno "Caritas" direktorius kun. Jonas Babonas ir Elva Marčiulionienė – "Caritas" diagnostikos centro vyr. gydytoja atsiuntė oficialią padėką:

"1990 m. įkurtas Kauno "Caritas" per savo 7 gyvavimo metus aprūpino vaistais ir slaugos priemonėmis 60,822 pacientus, kuriems ši pagalba buvo labai reikalinga. 1991

m. įkurtas "Caritas" diagnostikos centras, kurio pagrindinis tikslas buvo teikti pacientams kvalifikuotą medicininę diagnostinę pagalbą, kartu formuojant sąžiningą medikų požiūrį į ligonį. Per šį laikotarpį kreipėsi 73,748 pacientai, kuriems šio centro darbuotojai noriai dalijo savo žinias, laiką, dėmesį ir meilę. Be jūsų nuolatinės paramos, nebūtume galėję padėti labiausiai gyvenimo nuskriaustiems ir kenčiantiems. Nuoširdžiai Jums dėkojame už Jūsų geraširdumą, suteiktą paramą ir meldžiame Dievo palaimos Jūsų gyvenimui ir darbams."

Vilniaus Arkivyskupijos "Caritas" direktorius Balys Stankus rašo: "Prie "Caritas" buvo įkurti Motinos ir vaiko globos namai, vaikams skirta valgykla, socialinis skyrius

bei "Caritas" vaistinė. Dabar vaiko ir motinos globos namuose gyvena 17 vienišų motinų ir 14 nepilnamečių vaikų. Į šiuos namus priimamos moterys po konfliktų šeimoje, nėsčios nepilnamečių, vienišos mamos. Vaikų valgykloje kiekvieną darbo dieną valgo 120 vaikų iš daugiavaikių, asocialių Vilniaus šeimų. Jie čia ne tik valgo, bet ir mokosi piešti, žaidžia, vaidina, žiūri filmus ir mokosi pažinti Dievą bei tikėjimą. Socialinius skyrius aprūpina drabužiais bei maistu benamius, taip pat koordinuoja parapijų "Caritas" veiklą. "Caritas" vaistinė aprūpina vaistais socialiniai remtinus žmones: pensininkus, invalidus, bedarbius. Esu be galo dėkingas Vyčiams".

Paruošė Regina Juškaitė-Švobienė

Inž. Vytautas J.Šliūpas – "Dirvai" iš Lietuvos: AUKSUČIŲ CENTRO REIKALAI – PREZIDENTŪROJE

PRIĖMIMAS PREZIDENTŪROJE

Pas J.E. Lietuvos Respublikos Prezidentą dr. Valdą Adamkų ir ponį Almą Adamkienę apsilankė delegacija, atstovaujanti Lietuvos ir Amerikos interesus. Delegacijoje buvo ponis Suzette Clement, R.N. ir Kalifornijos universiteto patarėjas žemės ūkio klausimais Lawrence D. Clement, ponis Vanda L. Šliūpienė, RPh. bei inž. Vytautas J. Šliūpas, P.E., "Aušrininko dr. Jono Šliūpo archyvo" pirmininkas. Juos palydėjo Lietuvos Mokslo tarybos pirmininkas prof. habil. dr. Leonas Kadžiulis.

Visi penki apsilankiusieji prezidentūroje kalbėjo Aukšučių žemės ūkio ir miškininkystės centro steigimo klausimais. Alma Adamkienė yra šio centro Garbės rėmėja ir su užsidegimu pritaria tam projektui.

Ponas Lawrence D. Clement su L.R. Prezidentu kal-

bėjosi ir dėl ryšių tarp Kalifornijos Yolo ir Lietuvos Šiaulių apskrities užmezgimo. Tokiam apskričių susigiminiavimui LR Prezidentas tvirtai pritarė. Ponas Lawrence D. Clement yra pirmasis Yolo apskrities "ambasadorius", atvykęs į Šiaulius aptarti šių ryšių galimybes. Po susitikimo Prezidentūroje delegacijos nariai išvyko į Šiaulius.

V.J. Šliūpas

Iš Lietuvos spaudos:

AMERIKIEČIAI SIŪLO DRAUGYSTĘ

Algimantas Savickis
("Šiaulių kraštas",
1998 m. liepos 1 d.)

Šiaulių apskrities viršininkas Zenonas Stundžia priėmė Kalifornijos valstijos Yolo apskrities delegaciją, vadovaujamą JAV žemės ūkio specialisto, Yolo apskrities fermerių konsultanto

Lawrence Clement. Kartu su juo atvyko Kalifornijos verslininkas, konsultantas Richard Jucelis, medikė Zuzette Clement, žinomo Nepriklausomos Lietuvos visuomenės veikėjo aušrininko Jono Šliūpo sūnus Vytautas Šliūpas su žmona Vanda. Delegacija

pranešė, kad Kalifornijos valstijos Yolo apskrities valdyba vienbalsiai nutarė pakviesti Šiaulių apskritį bendradarbiauti. "Tai pirmas kartas Kalifornijos valstijos istorijoje, kada susigiminiuoja apskritys. Anksčiau tokios draugystės užsimegzdavo tik

tarp miestų. Mes galėsime keistis studentais, meno saviųklos kolektyvais, specialistais", – susitikimo metu pasakė amerikiečių delegacijos vadovas Lawrence Clement. Susitikime buvo aptartas "Aukšučių" projektas.

Priėmimas prezidentūroje. Iš kairės: Alma Adamkienė, inž. Vytautas J.Šliūpas, Siuzette Clement, Laurence Clement, Vanda Šliūpienė. Dž. Barysaitės nuotr.

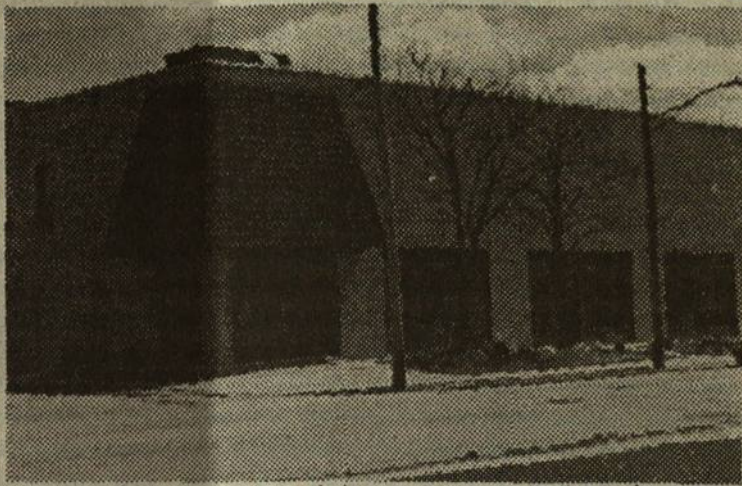
KLYVLENDO LIETUVIŲ NAMAI

Kai 1995 m. R. Butkus pasitraukė iš pirmininko pareigų, likę direktoriai nepajėgė išsirinkti pirmininko. Laikinai Lietuvos namų vedėjo ir pirmininko pareigas sutiko eiti Vytautas Jokubaitis. Taip tęsėsi porą metų. Tačiau per tą laiką pasitraukė dar keli direktoriai. Po 1997 metų rinkimų netrukus likome tik keturiose: V. Jokubaitis, A. Penkauskas, H. Kripavičius ir V. Puškorius. V. Jokubaitis viename susirinkime pristatė Jerry Abriani ir jis buvo kooptuotas į direktorius. Netrukus pasitraukė V. Puškorius, o H. Kripavičius išvažiavo ilgam laikui į Lietuvą. Taip man teko perimti Namų tvarkymo ir pirmininko pareigas.

Likę su H. Abriani, mes atsidūrėme sunkioje padėtyje. Laimei, kai kurie buvę direktoriai atėjo į talką. Ir dabar dar daug padeda Vytautas Sniečkus ir Zenonas Dučmanas. Ačiū jiems. Aš taip pat pradėjau dairytis kandidatų, kurie sutiktų būti kooptuojami. Tai man greitai pavyko.

Kooptavus naujus direktorius, su entuziazmu pradėjome remonto darbus. Bandomė sutvarkyti 25 metų senumo pastatą, jo vidų ir aplinką. Gavę auką iš "Litts Anglers Club", Lietuvos klube pakeitėme langų užuolaidas. Gavę paskolą, nupirkome reikalingas medžiagas ir savo jėgomis atnaujinome šių namų didžiąją salę. Dėkojame veltui atlikusiems šį darbą: Petrui Taraškai, John Morris, Joe Gercak, Dainiui Zalensui, John Struna, Jonui Degučui ir kitiems. John Struna su savo talkininkais sutvarkė automobilių stovėjimo aikštelę, išbetonavo suskilusias vietas. Nuširdžiausiai dėkoju Jonui Narušai, kuris niekada neatsisakė padėti ir atliko įvairiausius remonto darbus, neimdamas jokio atlyginimo. Tai gražus pavyzdys, kaip reikia prisidėti prie šių namų išlaikymo.

Per praeitus metus stoko-

Lietuvių namai – mėgiama mūsų susibūrimų vieta.
(Nuotrauka iš Z. Dučmano archyvo)

jome didžiosios salės nuomotojų. Tam buvo daug priežasčių. Dabar salė jau suremontuota. Visi turėtų ateiti į talką ir surasti būdą, kad salė bent du kartus per mėnesį būtų išnuomuota. Džiaugiamės turėdami Pensininkų klubą, kuris kiekvieną mėnesį joje rengia savo suėjimus. Malonu matyti ir neseniai atvykusių lietuvių sambūrį "Giją", kurio renginiai taip pat vyksta šiose patalpose. Lietuvių namuose nuomoja patalpas apdraudos organizacija "All State", Šv. Jurgio veteranų postas ir besidomintieji muzika. Iš nuomininkų Lietuvos namai turi \$700 pajamų per mėnesį.

Praėję metai buvo nelengvi. Teko surasti naujų direktorių, sudaryti planus ateičiai, ieškoti talkos, skolintis ir išmokėti skolas, atlikti būtiniausius remonto darbus, mažinti seną išsiskolinimą. Netikėtai atsirado dar nežinoma skola. Iš "Workmens Compensation" gautas raštas, kad Lietuvos namai ir klubas keletą metų nemokėjo apdraudos mokesčio. Buvęs vedėjas galvojo, kad nebūtina turėti šią apdraudą ir į gautus raštus nekreipė dėmesio. Taip susidariusi skola pasiekė beveik \$11,000. Kreipėmės į "Workmen Compensation" įstaigą prašydami, kad išdėstytų skolos išmokėjimą per 12 mėnesių. Tačiau ši skola labai apsunkino mūsų padėtį.

Namų direkcija dirba sutartinai. Joje pareigomis po

šių metų rinkimų pasiskirstėme taip: Algis Penkauskas – pirmininkas, Vytautas Apanavičius – vicepirmininkas ir izdininkas, Pete Rekstis – sekretorius, Jerry Abriani – akcijų sekretorius, Linas Johansonas – verslo (marketing) vadovas, Jonas Degutis – baro vedėjas, John Struna – namų prižiūrėtojas (maintenance), Dainius Zalensas – renginių vadovas, John Morris – renginių vadovo padėjėjas.

Mes didžiuojamės, Klyvlende turėdami šiuos namus. Čia lankėsi net JAV prezidentas George Bush, miesto meras ir kiti aukšti pareigūnai. Gubernatorius George Voinovich buvo dažnas lankytojas, kol dirbo Klyvlende meru. Malonu turėti savo kampelį, kuriame gali prisiglausti. Ar ne laikas visiems pagalvoti, kaip prisidėti ir aktyviau dalyvauti šių namų išlaikyme?

P.S. Ruošiant spaudai šį rašinį, norime papildyti, kad Lietuvos namai iš lauko jau nudažyti. Išrauti seni krūmai, sutvarkyta aplinka. Pasodinti nauji dekoratyviniai krūmeliai, įrengti gėlynai. Šiame darbe mums gražiai talkininkavo Vincas Apanius. Iš jo taip pat gavome gėlių ir krūmų sodinukų.

Rugpjūčio 23 d. 12 val. kviečiame visus į Lietuvos namų tradicinį "pikniką". Bus puiki proga visiems susitikti ir apie savo namų ateitį pasitarti. *Algis Penkauskas*

IMIGRANTAI IR PABĖGĖLIAI

(Tęsinys. Pradžia – 18 nr.)

Dar ir dar kartą: anglų kalba!

Kad gautumėte pilietybę, turėsite įrodyti, jog laisvai kalbate angliškai. Turėsite išmokyti skaityti ir rašyti angliškai bei išlaikyti JAV istorijos egzaminą.

Kartais tenka girdėti pasakojimus, jog yra tokių dėsytųjų, pas kuriuos imigrantai išlaiko egzaminą, mokėdami vos kelis angliškus žodžius. Šie dėsytieji taip elgiasi todėl, kad jiems tenka egzaminuoti daug imigrantų, visiškai nemokančių anglų kalbos. Daug tokių dėsytųjų atleista iš darbo, o egzaminų komisijos – panaikintos.

Neieškokite trumpesnių kelių. Tie imigrantai, kurie pasitenkins minimaliu kalbos mokėjimu, netrukus įsitikins padarę didelę klaidą.

Kartais atvykėliai nori išmokyti tik tiek angliškai, kad "susikalbėtų" ir galėtų išgyventi. Jie neketina pasilikti Amerikoje visam laikui. Jie keliems mėnesiams užsirašo į anglų kalbos kursus, o susiradę darbą, nustoja mokėsi. Net jei ir esatę nusprendę sugrįžti į tėvynę, kodėl jums nenuitarus, kad anglų kalbos mokymasis bus viena iš svarbiausių kasdieninės veiklos sričių, kol esate čia? Jei gerai išmoksitė kalbą, ar tai nebus vienas iš vertingiausių sugebėjimų, kai sugrįšitė namo?

Kai mes čia atvykome, su seseria pradėjau lankyti Čikagos dvikalbę mokyklą. Šioje mokykloje buvo dėstoma anglų ir lietuvių kalba. Pirmaisiais mūsų gyvenimo metais Amerikoje tai buvo puiki galimybė prisitaikyti prie naujų sąlygų. Tačiau, kai po metų persikėlėme į kitą valstiją, ėmėme lankyti amerikietišką mokyklą. Mums buvo sunkiau, tačiau greičiau išmokome anglų kalbą.

Geriausia anglų kalbos mokytis kursuose. Užsirašykite į anglų kalbos kursus kitakalbiamis ir nenutraukite jų lankymo. Šie kursai organizuojami visuose Amerikos miestuose. Kiekvieną rytą per pusryčius žodyne susiraskite naują žodį ir jį išmokykite. Ban-

dykite kalbėtis tarpusavyje angliškai, kai tvarkotės namuose. Stebėkite mokomąsias programas per televiziją. Klausykite "National Public Radio". Ši radijo stotis girdima visose Jungtinėse Amerikos valstijose. Ypač patariame klausytis "Diane Rehm" laidos, perduodamos nuo pirmadienio iki penktadienio nuo 10 iki 12 val. ir kartojamos 9 val. vakare. Tai daug žinių teikianti programa. Jos vedėjai kalba aiškiai, tiksliai parinkdami žodžius. Klausykite anglų kalbos įrašų ir garsiai kartokite žodžius bei posakius. Nešiokite su savimi žodyną. Nepraleiskite progos išmokyti naują žodį ar pasikalbėti su žmonėmis.

Kompiuterių šalis

Amerikoje didesnę pelną duoda duomenų mainai, o ne produkcijos gamyba. Šie mainai daugiausia vyksta, panaudojant kompiuterius. Jei gu pakankamai apie juos nusiimanote, sveikinu. Tai nepaprastai vertingas sugebėjimas. Tačiau nepulkite į nevilį, jei dar nemokate jais naudotis. Kompiuteriai tampa vis pigesni ir vis paprasčiau naudojami. Be abejonės susirasi- te, kas jums padės žengti pirmuosius žingsnius. Yra daugybė naudojimosi kompiuteriais kursų. Visuomeninės kolegijos (Community colleges) siūlo plačią šių kursų įvairovę.

Kas yra "Internet"? Tai pasaulinis kompiuterių tinklas. Prisijungti prie "Interneto" yra tas pats, kaip įstoti į klubą, kuriame yra tūkstančiai narių. Naudodamiesi savo kompiuteriu, galite su jais bendrauti, rašyti laiškus (e-mail). Elektroninis paštas yra labai greitas. Paspaudę keletą kompiuterio mygtukų, galite pasiųsti pranešimą vienam arba šimtam žmonių. "Interneto" vartotojai – įvairios asmenybės, turinčios skirtingą padėtį ir patirtį. Tarp jų yra vyriausybės ir didžiosios korporacijos, smulkūs verslininkai ir mokslo įstaigos, ir tokie pat eiliniai žmonės, kaip jūs ir aš. "Internete" galima rasti pranešimų apie tai, kad kažkas parduodama, kad atsirado laisva darbo vieta ir t.t. Tačiau niekas nėra atsakingas už "Internete" skelbiamos informacijos kokybę. Juk ir faksu bet kas jums gali pasiųsti tiek patikimą, tiek nepatikimą informaciją. Spręsti apie tai privalote tik patys.

Būdami atvykėliais, jūs tikriausia naudositės "Internetu", kad rastumėte jums reikiamos informacijos.

ATOSTOGŲ METAS

"Neringos" stovykloje. Iš kairės: Andrius Baltas, Algis Veitas, Mukas Neidhart, Gintas Norvila, Ričardas Gaputis.

PASIVAİKŠČIOJIMAI PO ŽALIUOSIUS RŪMUS

Orinoko avantiūra

Jonas Dunduras

29

Apie silpną arbatą ir muzikų talentus

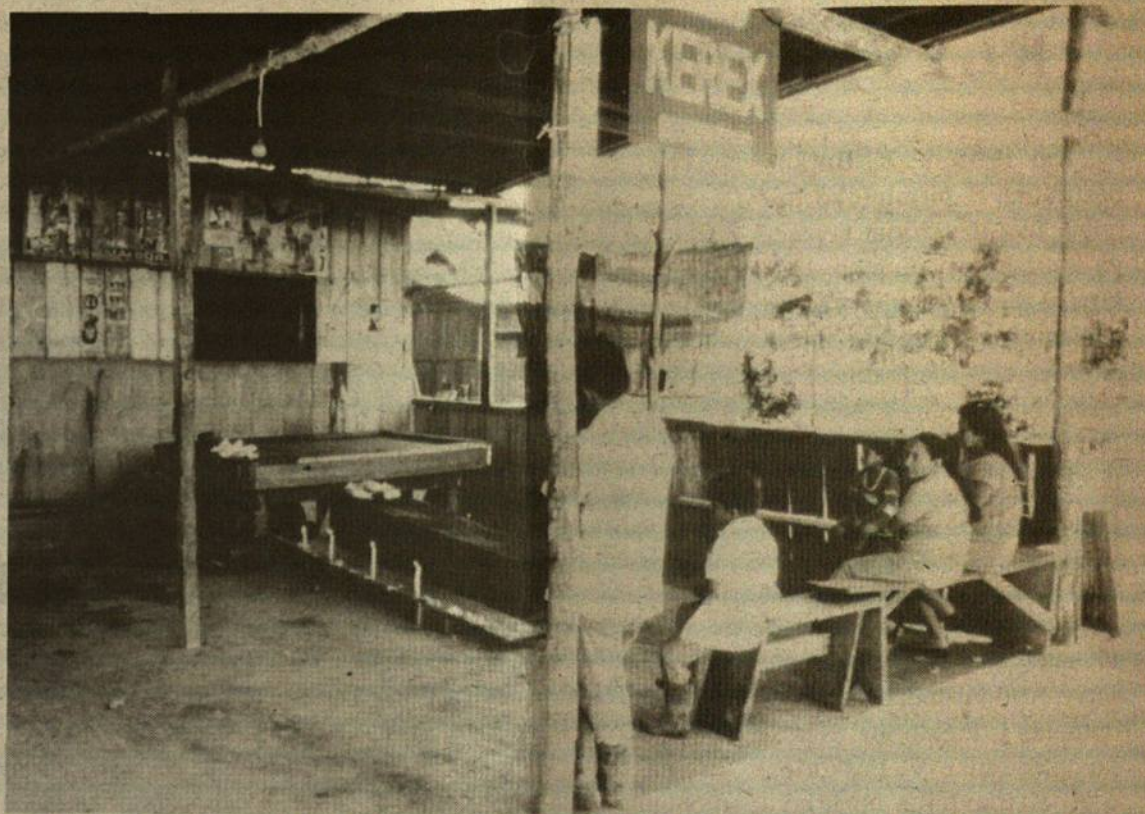
Vakaro (o gal tiksliau sakant, nakties) pokalbiai nežinia kada būtų baigęsi, jei viena iš moterų nebūtų atnešusi didelį puodą karšto gėrimo, primenančio silpną arbatą. Jos skonį būtų sunku apibūdinti. Gal kiek ir kartoka, bet gerti galima. Įtariau, kad tai "Ayahuasca" – lianų arbata. Ši liana kai kur vadinama Soga de Muerto. Apytiksliai tai reiškia "pakaruoklio virvė". Botanikoje ši liana vadinama *Banisteriopsis caapi*. Iš lianų pagamintas gėrimas sukelia stiprias haliucinacijas. Jį plačiai vartoja Brujos arba Curaderos – paupių burtininkai ir liaudies gydytojai piktųjų dvasių – ligų sukėlėjų – išvaikymo ceremonijose. Tačiau tokia silpna šio gėrimo, kuriuo mes tą vakarą buvome vaišinami, forma tarnauja tik kaip švelnus stimulatorius.

Prieš keletą metų, ieškodamas gido vienai kelionei po Ekvadorą, sustojau Francisco de Orellana miestelyje, kurį visi vadina Coca (Kokared.). Viešbučio valdytojas amerikietis, čia užsilikęs Taisos korpuso (Peace Corps) veteranas buvo labai malonus ir žvalus. Tačiau po keletos dienų man pasidarė neaišku, kaip įmanoma nuolat būti tokiu kone genialiai šmaikščiu ir linksmu. Vienos vakarienės metu jis, prisėdęs prie mano stalo, gurkšnojo kažkokį karštą, blyškiai gelsvos spalvos gėrimą. Užklausiau, kas tai yra. Mostelėjęs padavėjui, jis pasiūlė pabandyti. Paaškinu, kad tai – "Auahuasca". Ją geria beveik nuolat, o ypač vakarais. Be jos negalėtų susitvarkyti su vietiniais darbininkais – virėjais, kambarinėmis, pretenzingais klientais ir iš viso su egzistavimu šiame drumzliname užkampyje. Taip man paašikėjo daugelio jo talentų kilmė.

... Kai jau buvo nebetoli iki pirmųjų gaidžių "liaudies dainų" ir "operų rečitalių" pradžios, išsiskirstėme. Pa-

stogėje palikau degančią lempą. Žiūrėdamas į palmių lapų pastogės skersiniuose išsidėsčiusius įvairaus ilgio drižus bei visokio skersmens vorus, laukusius, kol aš užgesinsiu šviesą, klausiausi tolimos dainos. Tai vienas iš to vakaro kompanionų, prisiurbęs "Ayahuascos" arbatos, muzikaliai kraustėsi iš proto. Nieko nepadėjo net pikti, miego norinčių protestai: kakafoniškas rečitalis tęsėsi, nežiūrint, kad į jo sieną garsiai atsimušė keletas pagalių. Į vaizduotę iš netolimos praeities sugrįžo liūdnas vaizdas ir tokia pat liūdna istorija iš Rio Aguatico pakrantės Kolumbijos ir Ekvadoro pasienyje. Mano laivo motoristui nelauktai pasikartojo maliarijos priepuolis. Buvome priversti sustoti paupio kolonistų kaimelyje. Jam gulint ir drebant ant suolo mažos krautuvėlės pašūrėje, dairiausi po kaimelį, tikėdamasis, kad priepuolis greitai pasibaigs. Skersai kelio pastebėjau keistą vaizdą. Keliais stulpais paremtos pastogės pavėsis keliaujantiems tarnavo kaip labai kuklus restoranėlis su pora stalų. Netoliese, prie sienos stovėjo biliardo stalas, o šalia jo ant žemės buvo paguldytas, matyt skuboto rankų darbo, juodai nudažytų lentų karstas. Iš abiejų jo pusių degė baltos žvakės. Prie karsto galo, nuleidusios galvas, ant suolo sėdėjo kelios liūdnos moterys. Bendras vaizdas bylojo, kad čia kažko laukiama.

Susidomėjęs priėjau arti. Aplinka nežadino apetito, bet užsisakęs butelį drungno alaus, paklausiau padavėjos "Que pasa?" (kas čia dedasi?). Prie manęs prisėdusioji papasakojo, jog jau antra diena čia, šiame karste guli senyvas senjoras, gyvenęs kaimelio pakraštyje ir labai mėgdavęs vakaro vėsoje, savo namelio verandoje ilgai dainuoti, sau akomponuodamas gitara. Seniau tai buvo geras, visoje apylinkėje žinomas dainininkas. Bet prieš keletą metų jo balsas pradėjo gergžti ir smarkiai prastėti, kol paskutiniaisiais mėnesiais liko tik maurojimas ir klyksmas, stipriai pykantis visus kaimynus. Buvo bandoma įvairiais netiesioginiais būdais jį įtikinti, kad užbaigtų savo naktinius rečitalius arba bent pasirinktų dainas, atitinkančias jo balso ribas. Tačiau niekas negelbėjo: senjoras buvo įsitikinęs, kad jo balsas ne tik tebėra klausomas, bet net gerėja. Prieš porą vakarų,

Atsisveikinimas su senuoju dainininku.

šiam senjorui bandant paimti jau nebepaimamai aukštą gaidą, iš kažkur blykstelėjo šūvis. Tos gaidos jis jau nebepaigė. Ir štai čia, juodų lentų karste jis jau antrą dieną guli, laukdamas iš tolimo miestelio vis neatplaukiančio kunigo ir savo laidotuvių, gal būtų bandydamas atspėti, kurio nemuzikalaus kaimyno darbas tai buvo. "Matan nos como los perros, y nadie hacen nada..." (mus šaudo kaip šunis, net niekas nieko dėl to nedaro), – suaimanavo padavėja.

Nuraminau savo pasakotoją, kad negalvotų taip blogai apie senojo sinjoro atsisakymą prisipažinti, kad jo rečitalių dienos jau baigėsi. Pasaulyje yra du talentai, kurių savininkus sunku įtikinti jų praradimu. Tai – baleto šokėjų ir vokalistų. Papasakojau jai, kad ir mano padangėje pasitaiko panašių "tonzilių ventilicijos vakarų", kai dainininkas bando susigaudyti dainos arba arijos balsiniuose reikalavimuose. Bet mes esame ramesnio temperamento žmonės: medžioklinių šautuvų koncertų sales nesinešiojame ir net nemažus pinigus mokame iš anksto, neišgirdę Jo ar Jos balso. Neretai net ir neraliuoto balso atveju vienas kitas klausytojas su didžiuliu vaško kiekiu ausyse, kurčio entuziazmo nutvertas surinka "Byyyys!"

Kas gyvena Lotynų Amerikoje?

Šešioliktajame šimtme-tyje, Lotynų Amerikos užkariavimui pasibaigus, išryškėjo keturios gyventojų socialinės ekonominės grupės, kurias juokais galėtume palyginti su paukščių laktomis. Aukščiausioje laktoje pozicijas buvo užėmę vadinamieji "Peninsulares" – pusiasaliečiai, tarp kurių moterys sudarė menką mažumą. Pusiasaliečių pavadinimas prigijo todėl, kad jie buvo atvykę iš

Iberijos pusiasalio, kuriame ir dabar tebėra Ispanija ir Portugalija. Jie ir pasinaudojo pirmutine proga pralobti iš pavergtųjų indėnų darbo.

Jų palikuonys, vadinamieji Criollos, gimė jau čia. Šios socialinės grupės nereikia painioti su kreolais – aukštesniųjų laipsnių rasiniais mišiniais tarp prancūzų ir negrų. Jų gausu taip vadinamose Vakarų Indijose – Martinikos ir Guadalupės salose, taip pat ir Dominikonų (Dominikos-red.) respublikoje bei Haiti. Netrūko jų ir Luisianoje, Napoleono žmona, imperatorienė Josefina, buvo Martinikos kreolė. Atkurtą jos gimtinės ūkį, esantį netoli nuo Fort de France, galima lengvai pasiekti. "Criollos" ir kreolai yra skirtingos rasinės sampratos asmenys.

Kadangi labai trūko vedybinio amžiaus ar bent primtinės reputacijos baltųjų moterų, indėnės perėmė šeiminių ir neoficialių žmonių pozicijas. Vedybinis tokių tarprasinių santykių įforminimas buvo ne tik neįmanomas, bet net nesusapnuojamas. Tačiau kaip šių santykių pasekmė atsirado nauja socialinė klasė – "Meztizos" – metisai. Tai rasinis mišinys tarp ispanų ir indėnų. Laikui bėgant, naujų kartų išvaizda keitėsi indėniškąja ar baltąja linkme. Taigi metisas gali atrodyti arba labai indėniškas arba išvaizda beveik neatskiriama nuo baltojo – iberiškos kilmės asmens. Tiesa, vietiniai grynarasiškumo specialistai pagal įvairius išorinius duomenis gali gana tiksliai nustatyti asmens rasinę kilmę. Tame mene patyręs luizianietis ar negras gali išdėstyti asmens rasinės maišybos istoriją net iki dvidešimtosios kartos. Toks ekspertas domisi eile subtilių požymių, kaip nosies arba tik jos galo, akių ar net pirštų nagų išvaizda.

Dabar Lotynų Amerikoje "Criollos" žinoma, sten-

giasi poruotis su sau rasiškai lygiais, išskyrus tuos atvejus, kai meilės temperatūra baltesniam metisui ar metisei sukelia gaisrą, kurio užgesinti neįmanoma, nei pasitelkus ištikimybę šeimos tradicijoms, nei iškvietus gaisrininkus.

Indėniškesni metisai lieka pačioje žemiausioje socialinėje ekonominėje "laktoje" – toje piliečių grupėje, kurią aukštesnių klasių atstovai vadiną "Descamisados" (bemarškiniais), o prancūzai – "Sans Culottes" (bekelniais). Mano jaunystės laikų Šiaulių miestiečiai juos apibūdintų rusišku žodžiu – "golodrancais" (driskiais, nuo žodžio "golyj" – nuogas). Aptariant jų buitį, galima tik stebėtis, kodėl jie nepanaudojami kaip ideali medžiaga visokioms "revoliucinėms" grupėms, armijoms ar judėjimams, kurių Lotynų Amerikoje tikrai netrūksta. Bet to nėra. Matome akivaizdų faktą, kad revoliucinių, pradedant vadovais bei ideologais ir baigiant eilinėmis kadrėmis, gretas beveik be išimties užpildo universitetų studentai, paskaitininkai ir net profesoriai. Apie tai aiškiai liudija "Sanderio Luminoso", "Tupac Amaru" ir kitų grupių sudėtis. O "Descamisados", belaukdami geresnio gyvenimo aušros arba nebesitikintys jos sulaukti, tiek atskiromis šeimomis, tiek ir gausesnėmis grupėmis pasirenka kolonisto dalią Amazonijos upių pakrantėse. Ten džiunglių artuma ir upė garantuoja, kad nereikės beviltiškai rūpintis, ką šeima valgys rytoj.

Tokia, bendrais bruožais tariant, yra vertikalioji socialinė struktūra, pradedant "Peninsulares" kilmės aristokratais ir baigiant buvusiais bekelniais – dabartiniais kolonistais, tarp kurių aš sėdėjau tą vakarą ir klausiausi jų idomių istorijų apie Sirenas, Famtasmas, Duendes ir skrybėles mėgstančius delfinus.

PAUKŠČIUKAS

Vladas Vijeikis

Senų senovėje Vakarų pasaulio niokotojas Atila buvo vadinamas Dievo rykšte. Šiandien be jokių abejonių reikia pripažinti, kad pasaulio rykštė yra biurokratija. Ta gudriai užsislėpusi baisenybė labai daug prisidėjo prie komunizmo žlugimo Rusijoje. Bet biurokratija, kaip ir piktžolė – neišnaikinama. Yra duomenų, kad bolševikmečiu Lietuvoje klestėjusi biurokratija dabar ne tik bujoja, bet atželia ir naujais želmenimis.

Štai pavyzdys. Tūlas Amerikos lietuvis, pavarde Žukas, nuvyko į Lietuvą aplankyti seniai matytą gimnaitį. Kadangi po ilgų pastangų jam nepavyko pralįsti pro biurokratų užtvaras ir gauti Lietuvos pasą, tad nuvyko su amerikietišku pasu. Apžiūrėjęs vaikystėje numintus takelius, ant kurių jau stovėjo kelių aukštų namai, nutarė pamatyti Lietuvos parlamentą. Kadangi Amerikoje buvo Lietuvių respublikonų partijos nariu, tad jam tikrai priderėjo žvilgtuoti, kaip veikia demokratija Lietuvoje.

Biurokratijos aukštuma pasakė, kad norint įeiti į parlamento rūmus, reikia gauti leidimą, kuris išduodamas vienam iš parlamentarų patvirtinus, kad šis lankytojas nesineša nei bombų, nei supuvusių kiaušinių bei kitokių įrankių, kurie gali sutrukdyti posėdžių rimtį. Leidimas buvo gautas. Su tuo leidimu drėbančia širdimi nepilietis Žukas prisiartinio prie iškilmingų durų. Biurokratas pareikalavo asmens dokumentų. Buvo pateiktas Amerikos pasas. Biurokratas žvilgtelėjo į leidimą ir sulygino su pasu. "Negalima įleisti!", pareiškė. Kodėl? "Amerikos pase pavardė – Žukas, o leidime –

Žukas. Reiškia, čia ne tas pats asmuo." Bukagalviui biurokratui nepavyko išaiškinti, kad anglų kalba neturi raidės Z su paukščiuku. Žinoma, buvo galima pridėti paukštelį prie "Z" ir Žukas būtų tapęs Žuku. Bet geriau neprasidėti: gali areštuoti už dokumentų klastojimą. Biurokratija – gerai įsitvirtinusi savo apkasuose.

Kai kas gali pamanyti, kad tai sugalvojau aš su savo draugu Florijonu. Abu galime prisiekti, kad tai – tikra tiesa. Žinoma, pavardė pakeista, kad neskaudintume ir taip jau nusiminusio piliečio. Dabar jis suka galvą, kaip pridėti paukščiuką prie sūnaus ir vaikų pavardžių, kad jie galėtų aplankyti Lietuvos parlamentą ir pamatyti, kaip veikia demokratija.

VEDYBINIAI REIKALAI

Mano laikais (o tai buvo labai seniai Lietuvoje) kartą iškilo ginčas tarp bažnyčios ir valdžios, kam prikauso vedybų ir krikštynų dokumentacija. Nebuvo minimos tik skyrybos. Tas klausimas – civilinė ar bažnytinė dokumentacija – pagadino labai daug kraujo to meto valdančiose sferose. Čia, žinoma, prisidėjo ir vienas kitas bedievis, kuris reikalavo, kad naujagimiai būtų nešamas ne į bažnyčią, bet į miesto biurokratų buveinę.

Man būnant Lietuvoje prieš nepilnus septynerius metus, kada įstatymai dar nebuvo taip sužnybę savo replėmis, mačiau tokį vaizdą Rotušės aikštėje Kaune. Jaunavedžiai, užregistravę savo meilę ir prisirišimą valdžioje, žygiavo per aikštę į katedrą, kur prie altoriaus vėl prisiekdavo, ką jau buvo sakę. Ar tokia dviguba priesaika buvo tvirtesnė, nežinau.

O dabar girdžiu, kad Lietuvoje vedybiniai reikalai pasisuko gana nelaukta kryptimi. Dabar, norint prisiartinio prie altoriaus, reikia pasimokyti. Taip sakant, reikia išklausti paskaitas apie ištikimybę, pasiaukojimą ir kitus vedybinius išraitimus. Ir štai jaunamartė, besidžiaugianti, kad pagaliau pagavo jai rei-

kiamą, seniai numatytą ir tėvų ištirtinėtą vyrą, dar turi klausytis paskaitų. Apgaubta jausmų, ji priima pamokymus, kaip neapleisti vyro nei ligoje, nei finansiniuose sunkumuose, nei kitose biaurose aplinkybėse. Ji prisiekia jį laikytis. Bet ką daryti vyrui, sergančiam pagiriomis, nieko nepaaiškinama. Todėl tas ve-

dybinis universitetas nesuteikia tikro išsilavinimo.

Jaunavedys tuo tarpu norėtų žiovauti, bet pagarba profesoriui neleisdžia. Tenka žiovauti į saują. Jo smegeninė jau senai sužalota išrinktosios grožiu, išvaizda, maloniu balsu ir kitais merginai reikiamaisiais įrankiais. Tad ką gi pamokos jam reiškia? Per

vieną ausį įėjo, per kitą išėjo. Įdomiausia, kad tose pamokose jis neišgirs apie blogąsias vedybinių gyvenimo puses. Tad man atrodo, kad prie kunigų dvasiškų pamokų dar reikėtų prijungti advokatus, kurie paaiškintų apie skyrybas, jų prasmę ir finansinius užkulisius.

A.P.P.L.E. kursų pristatymas – Lietuvos televizijoje

Lietuvos televizijos laidoje "Labas rytas, Lietuva" liepos 10 d. buvo papasakota apie šiemetinę APPLE kursų programą. Pokalbiui su Ritone Rudaitiene ir Irena Gedris-Giedraitene vadovavo pranešėja Ingrida Zaltauskaitė. O sekančią dieną įvyko kursų atidarymas, kuriame Lietuvos

Prezidentas Valdas Adamkus pasveikino iš Amerikos atvykusius kursų dėstytojus. Su Lietuvos švietimo padėtimi juos supažindino Pedagogikos instituto direktorius Dr. Pranas Gudynas. Jis išsamiai paaiškino, kokie yra sudaryti planai ir kurios švietimo sritys turi būti modernizuojamos.

Didžiausia kliūtis švietimo plėtotei yra lėšų trūkumas. Būtina tobulinti švietimo kokybės kontrolę, gilinti ir plėsti mokymo turinį.

Kursai vyko liepos 6-30 d. net keturiolikoje miestų ir miestelių. Šiais metais spauda labai daug dėmesio kreipė į kursų veiklą.

Iš kairės: televizijos pranešėja Ingrida Zaltauskaitė su A.P.P.L.E. kursų dėstytojomis – Irena Gedris-Giedraitene ir Ritone Rudaitiene. TV operatoriaus A. Brusoko nuotr.

KREIPIMASIS Į ČIKAGOS LIETUVIŲ TAUTINIŲ NAMŲ NARIUS

Lietuvių Tautinių namų narių metiniame susirinkime, įvykusiame 1997 metų lapkričio 8 d. buvo nutarta likviduoti Lietuvių Tautinių namų organizaciją. Balsų prieš likvidavimą nebuvo. LTN direktorių tarybai pavesta eiti likvidacinės komisijos pareigas.

Jau anksčiau LTN valdyba ragino visus narius atsi-

imti savo įnašus, pateikiant išdininkui beprocentinės paskolos lakštus. Apie 80% paskolų sumos jau atsiimta, bet dar yra neatsiėmusių. Prašome visus tai padaryti iki 1998 m. rugsėjo 1 d. Jei paskolų lakštai dėl kurių nors priežasčių yra dingę, praneškite apie tai raštu LTN išdininkui Oskarui Kremeriui šiuo adresu: 1005 Sherwood Drive, La

Grange Park, IL 60526-1551, tel. (708) 354-7374. Išdininkas, gavęs jūsų pranešimus, patikrins pagal turimus įnašų sąrašus ir paskolas tiems asmenims gražins. Jei narys yra miręs, jo indėlis gali būti išmokėtas likusiems šeimos nariams. Prašome apie tai pranešti išdininkui.

Lietuvių Tautinių namų likvidacinė komisija

SPORTO ŽINIOS

LENGVOSIOS ATLETIKOS PIRMENYBĖS

Metinės Šiaurės Amerikos baltijiečių ir lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės įvyks rugsėjo 12 ir 13 dienomis Oakville, Ont., Kanadoje. Varžybų vietą, motelius ir kitas konkrečias aplinkybes pranešime vėliau. Varžybas vykdo Lengvosios atletikos komitetas.

Varžybos vyks šiose klasėse: vyrų (20-34 m. imtinai), moterų (17-34 m.), jaunių A (17-19 m.); jaunių ir mergaičių B (15-16 m.); berniukų ir

mergaičių C (13-14 m.), D (11-12 m.), E (9-10 m.) ir F (8 m. ir jaunesnių); vyrų ir moterų "Sub-masters" (35-39 m.) visų klasių "Masters" – (40-44m.), (45-49 m.) ir t.t. kas 5 metai.

Vaikų ir paauglių klasifikacija – pagal dalyvio amžių 1998 m. gruodžio 31 d. "Sub-masters" ir "masters" – pagal dalyvio amžių varžybų dieną. Dalyvių skaičius – neribotas visose klasėse. Varžybų pradžia – rugsėjo 12 d., šeštadienį, nuo 1:30 val. p.p. Registracija – nuo 12:00 val. Sekmadienį varžybos vyks nuo 10:00 val. ryto.

Dalyvių registracija pagaidaujama iki 1998 m. rugsėjo 8 d. imtinai, šiuo adresu: Mrs. Irena Wilkinson, 2783 Kinnerton Cresc., Mississauga, Ont. L5k 2b3. Tel. 905-822-0302. Papildomai galima kreiptis į Algį Malinauską tel. 905-844-7694 arba Algirdą Bielskų – 216-486-0889. Klubams nepriklausantieji sportininkai gali kreiptis į nurodytus asmenis arba į bet kurį lietuvių sporto klubą.

LENGVOSIOS ATLETIKOS
KOMITETAS
ŠALFAS CENTRO
VALDYBA

CENTRAL

Heating and Air Conditioning Company
24 Hr. Service & Installation
\$ 100.00 OFF - NEW FURNACE
\$100.00 OFF - NEW AIR CONDITIONER
10 % OFF - ANY SERVICE CALL
Call now: 1-216-731-9400

ĮVAIRENYBĖS

Gerardas Juškėnas

PAKLYSTA IR PALYDOVAI

"Hughes Global Services" b-vė, esanti Los Angeles, pagamino Hong Kong bendrovei "Asia Communications" komercinį Žemės palydovą Azijos kraštų ryšio reikalams. Per praėjusias Kalėdas tas palydovas buvo išsviestas į erdvę rusų gamybos raketa "Proton". Deja, tos raketos ketvirtoji pakopa sugedo skrydžio metu, o palydovas įstrigo netinkamoje – per daug žemoje orbitoje.

27 draudimo b-vės sumokėjo \$200 milijonų Azijos b-vei už nuostolius. Draudėjai perdavė šio palydovo nuosavybės teises Hughes b-vei. Dabar Hughes bandys už \$1 milijoną sutvarkyti tą paklydusį Žemės palydovą. Jis sveria 3.8 tonas, yra 18 pėdų (5.4 m) aukščio. Jame yra 3,700 svarų kuro. To kuro užtektų palydovui ištrūkti iš Žemės traukos jėgų kelionei į Mėnulį, bet nepakaktų pakilti į reikiamą orbitą – 23,000 mylių virš Žemės.

Hughes inžinieriai žada netrukus radijo bangomis paleisti to palydovo variklius devynių dienų kelionei į Mėnulį ir atgal. Jie spėja, kad Mėnulio traukos jėga pasuks palydovą tinkama kryptimi į Žemę, kurios trauka nukreips

ji į aukštesnę orbitą, kad galėtų tarnauti Azijos komerciniams ryšiams.

Traukos pagalba jau buvo išbandyta NASA tarpplanetinių skrydžių metu. Tik Mėnulio trauka 1970 m. išgelbėjo "Apollo XIII" erdvėlaivį nelaimėje. Trys astronautai, sprogus erdvėlaivio deguonies talpai, svaityklės būdu apskridę Mėnulį sugelbėjo grįžti į Žemę. *Ger.J.*

SKALSESNI KIAUŠINIAI

Omegatech b-vė, esanti Boulder, Colorado, po 12 metų bandymų išleido į rinką savo pirmą gaminį: "Designer Eggs". Jų auginamos vištos yra lesinamos vegetariu maistu, kuriame yra vitaminas E ir DHA (docosahexaenoic acid) Omega-3 riebalinė rūgštis, kurios negamina žmogaus kūnas, bet kuri jam yra reikalinga.

Šie kiaušiniai parduodami "Gold Circle Farms" vardu, Boulder, Denver, Phoenix ir Indianapolis apylinkėse. Jų kaina yra skirtinga pagal regionus – nuo \$1.75 iki \$2 už tuziną. Jie yra brangesni todėl, kad vištos, kaip minėta, lesinamos specialiu maistu.

Pernai ši b-vė pradėjo prekiauti šiais kiaušiniais Europos kraštuose. Kad žmonės noriau juos pirktų, pirkėjams aiškinama apie tų kiaušinių naudą.

Omagatech b-vė pradėjo augini jūros dumblius ("marine algae"), kurie turi daug Omega-3 riebalinių rūgščių, dedamų į vištų lesalą. Omega-3 rūgštis yra lašišose ir motinos piene. Sakoma, kad ji stiprina širdies veikimą, didina atsparumą ligoms, skatina smegenų bei akių vystymąsi. Kiti Omega-3 šaltiniai

yra linų aliejus ir šaltųjų vandenų žuvis. Vitamino E taip pat yra kviečiuose. Nurodoma, kad šis vitaminas naudingas ir nervų sistemai.

Omegatech b-vė, išsiplėtus kiaušinių rinkai, žada pradėti gaminti makaronus, paruoštus su "Gold Circle Farms" kiaušiniiais. Planuojama taip pat išplėsti prekybą vištiena, jautiena, kiauliena ir pienu. Ateityje Omagatech b-vė turės rinkoje nuo 10 iki 15 gaminių, kuriuos visame krašte platins per 3500 "General Nutrition Center" krautuvų. *Ger.J.*

PABALO KORALAI

Dėl svilinančių karščių, sumažėjusių vėjų ir seklių atoslūgių, koralų rifai prie Florida Keys pabalo. Karščiams pakilus virš 90 °F, koralai pradėjo balti, išleisdami dumblius, kurie suteikia spalvą. Pabalimui plintant, rifai gali netrukus atrodyti kaip sniego pusnys. *Ger. J.*

VORŲ KONTRABANDA

Columbus, OH verslininkas Tomas D. Schultz nelegaliai iš Meksikos atvežė į JAV-jas 1,500 tarantulų vorų. Jam gresia \$250,000 teismo pabauda. Jis vadovavo dabar jau nustojusiai veikti importo bendrovei, kuri nelegaliai atgabendavo gyvūnus ir vabzdžius iš Meksikos, California, Michigan, Illinois, Texas ir Florida.

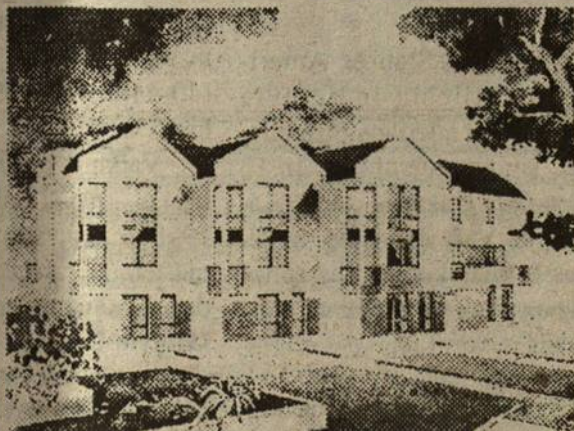
Tarantulos gabenamos iš Meksikos, kurios įstatymai draudžia juos išvežti verslo tikslu. Vorai buvo persiunčiami pirkliams ekspres siuntiniais. 1,300 gyvūnų konfiskuoti 1991 m. Iš jų 22 vorai padovanoti Columbus zoologijos sodui. *Ger.J.*

AMERIKIEČIAI STATO NAMUS LIETUVOJE!

FOR SALE IN VILNIUS (ŽVĖRYNAS)

New luxury townhomes in a park-like setting
only minutes from the center of VILNIUS

Western quality construction
All conveniences
3-4 bedrooms, 3 1/2 baths
Fully equipped kitchen
Large living room with fireplace
Formal dining room
Two-car garage
Much more...
Prices from US \$285,000

For more information, call Bishop Associates
in McLean, Virginia, tel. 703-506-9851 or fax 703-506-9852

JURGINĖS PADANGĖJE

Parapijos savanorių pagerbimo stendas šv. Jurgio bažnyčioje.
G. Juškėno nuotr.

Kun. J. Bacevičius įteikė Aušrai Babickienei šv. Jurgio
parapijos savanorės žymenį. G. Juškėno nuotr.

Lietuvos aviacijos kapitonui

A. † A.

KAZIMIERUI URBŠAIČIUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamo velionio žmonai STASEI, sūnui ALGIUI su šeima, giminėms Lietuvoje, draugams, pažįstamiems ir kartu liūdime:

Stasė ir Povilas Jančauskai
Antanas Jonaitis
Pranas Kasparas
Petronėlė Kasparavičiūtė
Jonas Kaspariūnas
Julija ir Juozas Navakai
Pranas Zelba

A. † A.

JULIUI KAZĖNUI

mirus, velionio žmoną ALEKSANDRĄ, sūnų muziką DR. BRONIŲ su šeima ir kitus artimuosius liūdesio valandoje nuoširdžiai užjaučiame.

A. Jonaitis
V. ir L. Petkai
A. ir P. Petraičiai

Florida

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

- RUGPJŪČIO 23 d., 12 val. – Lietuvių klubo gegužinė – Amerikos italų iškylų vietoje – 29717 Euclid Ave.
- RUGPJŪČIO 29 d. 5 v.v. – Lietuvių kultūros darželių "Vasaros vakaras" Bratenahl Place. Programoje – Cleveland, OH operos solistai.
- SPALIO 8-11 d. d. – JAV LB Tarybos sesija.
- SPALIO 10 d. – Baltijiečių draugystės vakaras. Rengia Klyvlendo (Cleveland, OH) baltijiečių komitetas.
- SPALIO 17 d. – Lietuvos partizanų ansamblio "Girios aidai" koncertas Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje.
- SPALIO 24 d. 7 v. v. – "Exultate" choro rudens pokylis Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje.
- LAPKRIČIO 7 d. – "Lietuvių dienos". Rengia LB Cleveland, OH apylinkė. Hamilton "Aukuras" Dievo Motinos parapijos salėje parodys V. Alanto 3 veiksmų komediją "Šiapus uždangos".
- LAPKRIČIO 15 d. – nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos rudens festivalis.
- LAPKRIČIO 21 d. – Lietuvos kariuomenės atkūrimo 80-mečio minėjimas Lietuvių namuose. Rengia Klyvlendo ramovėnai.

Paskautininkė Vilija Vedegytė-Struna, pasipuošusi nauju – žaliu kaklaraiščiu.
G. Juškėno nuotr.

- GRUODŽIO 19-20 d. – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinių pardavimas.
- GRUODŽIO 24 d. 9:30 – Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje.
- GRUODŽIO 31 d. – Naujųjų Metų sutikimas Lietuvių namuose.

KVIEČIAME APLANKYTI

- Rugpjūčio 23 d., 7:30 v. v. – Frederica von Stade, mezzosoprano, atliks Copland, Revueltas, Argento ir Rodgers kūrinį, Cleveland Orchestra at Blossom Music Center. Tel. 216/231-1111.
- Rugpjūčio 26 d., 6:30 - 8:30 v.v. – naminių augalų parinkimas ir priežiūra. Houseplant Selection & Care, Cleveland Botanical Garden, 1130 Blvd. Tel. 216/721-1600.
- Rugpjūčio 28 d., 8:30 v.v. W. A. Mozart kūriniai – Robert Shaw Conducts Mozart's Requiem. Cleveland Orchestra at Blossom Music Center. Tel. 216/231-1111.

- Rugpjūčio 28 d., 5-9 v.v. – Peteliškių magija. Butterfly Magic, Cleve Museum of Natural History, 1 Wade Oval Dr., University Circle. Bilietai: \$9 - suaugusiems ir \$7 – vaikams (3-8 m.). Tel. 216/231-4600.

- Rugpjūčio 29 d., 7 v.r. – 5 v. p.p. – Vasaros diena saloje. A Summer Day on Kelley's Island. Gamtos stebėjimo iškyla. Cleve Museum of Natural History. Dalyvio mokestis – \$60, įskaitant kelionę ten ir atgal. Tel. 216/231-4600.

- Rugpjūčio 30 d., 7:30 v.v. – Baroko meistrai. Baroque Masters. Cleveland Orchestra at Blossom Music Center. Tel. 216/231-1111.

- Rugsėjo 5-6 d. The Cincinnati Pops: Broadway and Mancini. Rugsėjo 5 d. – 8:30 v.v., rugsėjo 6 d. – 7:30 v.v. Cincinnati orkestras, dirigentas Erich Kunzel. Blossom Music Center. Tel. 216/231-1111.

Ger.J.

OHIO STATE FAIR

17 DIENŲ –
200 PASIRODYMŲ

"Dirva" iš Columbus, OH gavo žinias apie Ohio valstijos parodą. Nurodoma, kad valstijos parodoje, kuri vyks iki rugpjūčio 23 d., bus 200 pasirodymų.

Šių metų parodos naujienos:

"Barnyard Express" – daržinės kiemo ekspresas, kur žiūrovai galės išbandyti savo sugebėjimus melžti ožkas, važiuoti mažaūgiais arkliais arba valdyti žemės ūkio mašinas;

"Ejection Seat" – netikėtas išmetimas aukštyn, 160 pėdų virš žemės. Pajutus nesvarumą, staiga krentama žemyn;

"Pirates of the Caribbean High Dive Show" – kapitono Kidd ir jo drasiųjų "piratų" nuotykių;

"Classic Car Show" – senovinių "Mid-Ohio Ford Club" autovežimių pasirodymas;

"COSI's Good Vibrations" – Garsų virpesiai "610 WT-VN Marketplace" parodoje;

"Barn Tours" suteikia progą pažinti gyvulius;

"Junior Sprint Car Races" Motorsport stadione galės dalyvauti 5 – 18 metų amžiaus lenktynininkai.

"Dirvoje" nėra vietos parkuoti visą Ohio valstijos parodos programą arba vadovą jos lankytojams, nes abu leidiniai turi daugiau kaip po 40 puslapių. Parodos adresas: Ohio Expo Center, 717 East 17th Ave., Columbus, OH 43211. Tel.: (614) 644-FAIR arba (888) OHO-EXPO.

Ohio valstijos paroda šiemet rengiama jau 145-ąjį kartą.

Ger.J.

Kviečiame į VINCO GELGOTOS

VYRŲ KIRPYKLĄ

Apkirpimo kaina – \$5.00.

[vairus stilius – pagal pageidavimą.

Dirbame: pirm. - penkt. nuo 7:30

iki 5:30 val., šešt. - nuo 7:30 iki 5:00 val.

687 E. 185th St. Tel. (216) 481-5981.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdėsio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980

Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1998

Skrydžiai į Vilnių – geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.

Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

Rita Staškutė-Zvirblienė

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

DIRVA

Cleveland, Ohio lietuvių kultūros darželio valdybos nariai pristato darželius, pasakoja turistams jų istoriją. Iš kairės: Pat Botirus Carroll ir Gidonė Steponavičienė. Darželių rėmėjų metinis suėjimas įvyks rugpjūčio 29 d. Tel. 440-729-1796.

ANTROJI PASAULIO LIETUVIŲ DAINŲ ŠVENTĖ-1998

- Tris vaizdajuostes (aukšta kokybė garantuota):
1. ANSAMBLIŲ VAKARAS Kalnų parke, liepos 4 d. (2 val.)
 2. ŠOKIŲ DIENA "Žalgirio" stadione, liepos 5 d. (2 val.)
 3. DAINŲ DIENA Vingio parke, liepos 6 d. (4 val.)
- jau galite užsisakyti International Historic Films, Inc. telefonu 773-927-2900, raštu arba asmeniškai atvykę į mūsų raštinę:
3533 S. Archer Ave., Chicago, IL 60609.
- Vienos vaizdajuostės kaina – tik \$20, o visų trijų – \$50. \$5 – už persiuntimą. Priimame čekius ir Visa/Master-card kredito korteles.

Sav. Petras Bernotas

Skambinkite į Lietuvą iš bet kur ir bet kada už
45 centus už minutę

Skambinkite Telegroup atstovui
ATLANTIC EXPRESS CORP.
dėl platesnės informacijos ir telefonų
pajungimo. 9.9 c. skambučiams JAV. **CALL BACK SERVICE**

SKAMBINKITE TEL. 1-888-615-2148

Taip pat persiunčiame ir pristatome siuntinius Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Karaliaučiaus sr. ir Lenkijoje. Persiunčiame pinigus.

Užsisakykite amerikietiško maisto komplektus.

IŠ TOLIAU SKAMBINKITE: 1-800-775-7363

ATLANTIC EXPRESS CORP. ATSTOVAS CLEVELAND'e
LITMA IMPORT-EXPORT, Inc. Skyrus dirba:
639 East 185 Str., Cleveland, OH 44119 II-V 10AM - 6PM
Tel. 216-481-0011 VI 10AM - 3PM

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

Pensininkų gegužinėje. Eilė prie puikių kepinų.

G. Juškėno nuotr.

LIETUVIŲ KLUBO DIREKTORIAI KVIEČIA VISUS!

LIETUVIŲ KLUBO TRADICINI "PIKNIKĄ"

RUGPJŪČIO 23 d., SEKMADIENI – 12:00 v.

AMERIKOS ITALŲ IŠKYLŲ VIETOJE
29717 Euclid Ave., Wickliffe, Ohio

Bus skanus maistas, nemokamas alus, muzika,
žaidimai ir jūsų draugai!

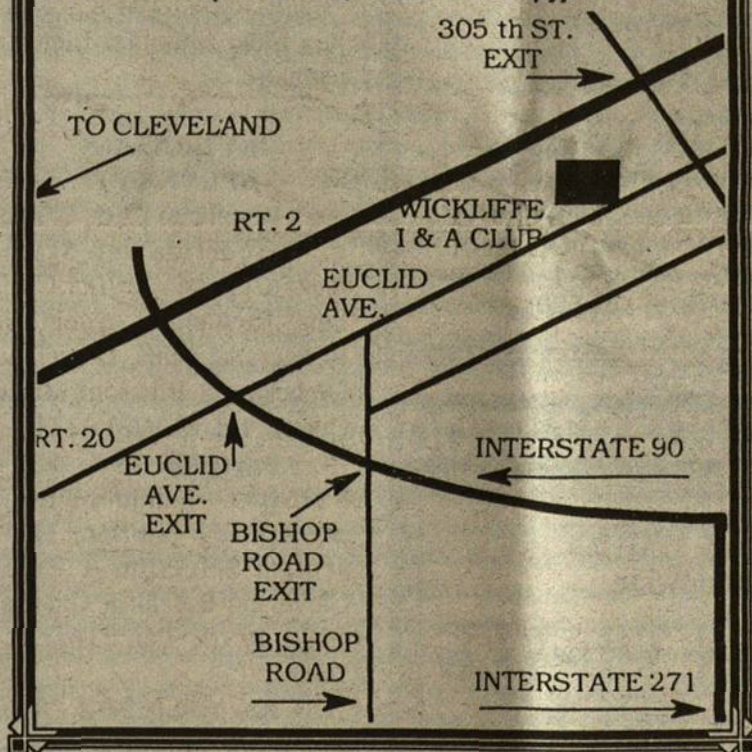
VAIKAMS ŽAIDIMAI PRASIDĖS – 2:30 v.p.,
LOTERIJA – 4:00 v.v.

ĮĖJIMAS – NEMOKAMAI VISIEMS
1998, 1997, 1996 ir 1995 m. KLUBO NARIAMS

VISIEMS KITIEMS ĮĖJIMAS – \$5

Teirautis tel. 216-531-2131

Kaip mus rasti, matote žemėlapyje:

"DIRVAI" AUKOJO:

M. Kirkilas, St Pete, FL	\$500
T. Palionis, Madison, WI	25
A. Kelečius, Oak Lawn, IL	20
R. Botyrius, Richland, MI	15
A. Kukučionis, Tinley P., IL	15
L. Špokas, Crystal L., IL	15
R. Vodopalas, Highland, OH	15
A. Bukšnis, E. Lansing, MI	10
A. Masčinskas, Lakew., OH	10
J. Žemgulis, Clev., OH	10

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame.

Ypatingą "Dirvos" redakcijos ir "Vilties" draugijos padėką reiškiamo kun. Mykolui Kirkilui už jo nuolatinę paramą "Dirvai".

Kreipdamasis į redaktorių, kun. M. Kirkilas rašo: "Malonėkite šį čekį priimti kaip mano bei daugelio "Dirvos" skaitytojų nuoširdų Ačiū už tamstos aukojimąsi lietuvių, redaguojant "Dirvą" ir daug kur kitur. Reiškiu savo padėką ir pagarbą."

Šiuos mielojo kunigo žodžius priimame kaip atlygį visiems "Dirvoje" rašantiems. Tetampa jie paskatiniu kiekvienam lietuviškosios spaudos talkininkui.

Redaktorius

LITHUANIAN CREDIT UNION

**LAUKIAME
NAUJŲ NARIŲ!
ISTOKITE IR
TAUPYKITE
TAUPOJE!**

TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM

767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.
penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.
šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.
sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000